

KINDEROPVANG
ommerkanaal
spelen, beleven & groeien

Pedagogisch beleid
Kinderopvang Ommerkanaal
2022

Inhoudsopgave

- 1) Inleiding pedagogisch beleid
- 2) Onze missie
- 3) Onze visie op kinderen
4. Onze visie op opvoeden/ pedagogisch uitgangspunten

- 5) Onze groepsruimtes
- 6) Hoe onze groepen de groepsruimtes gebruiken
- 7) De groepsgroottes van onze groepen
- 8) 0-jarigen en vaste gezichten op de groep

- 9) Een dag op 'Kinderopvang Ommerkanaal'

- 10) Inzet pedagogisch medewerkers, de gedragscode & ons 4 ogen beleid
- 11) Meldcode kindermishandeling
- 12) Inzet pedagogisch coach en pedagogisch beleidsmedewerker
- 13) Inzet BKR-uren

- 14) Wenbeleid, afnemen van extra dagen & halen en brengen naar school

- 15) Het bieden van (emotionele) veiligheid en vertrouwen
- 16) Het bieden van uitdaging en ontwikkelingsmogelijkheden
- 17) Het bevorderen van persoonlijke competenties
- 18) Het bevorderen van sociale competenties
- 19) Het eigen maken van normen, waarden en cultuur

- 20) Elk kind heeft een mentor
- 21) Ons observatiesysteem (KIJK)

- 22) De rol van de pedagogisch medewerker
- 23) Communicatie met de ouders/ verzorgers
- 24) Stagiaires

- 25) Samenwerking met 'CNS Ommerkanaal' en andere basisscholen

- 26) Samenhang met ander beleid

1. Inleiding pedagogisch beleid

Voor je ligt het pedagogisch beleid van Kinderopvang Ommerkanaal. Dit beleidsstuk is tot stand gekomen door een samenwerking van de pedagogische medewerkers, oudercommissie en Gabriëlle Makkinga en Janneke Beukelman (eigenaren van Kinderopvang Ommerkanaal.)

Onze kinderopvang biedt opvang aan 3 verschillende groepen; kinderopvang groep, 0 tot 2 jaar, peuter & kleutergroep 2 tot 7 jaar (hier valt ook de peuterspeelzaalgroep onder die in de schoolgaande weken elke ochtend van 9 tot 12 aanwezig is en de BSO-groep, 7 tot 13 jaar.

Onze kinderopvang ligt in het buurtschap Ommerkanaal. Het gebouw wordt ook deels door het buurthuis gebruikt. Het deel van het gebouw wat wij gebruiken biedt plaats aan drie groepsruimten. Elke stamgroep (kinderopvang, peuter & kleutergroep, BSO) heeft een eigen groepsruimte. Ook zijn er 2 slaapruidtes, één beneden aangrenzend aan de peuter & kleutergroep en één slaapruidte boven.

In ons pedagogisch beleid wordt beschreven wat Kinderopvang Ommerkanaal voor visie op kinderen heeft. Het geeft een beeld van ons pedagogisch handelen. Ook wordt beschreven hoe deze visie vormgegeven wordt in de dagelijkse praktijk en welke doelen hieruit voortkomen. Daarnaast worden er onder andere afspraken gemaakt over huisvesting en het aantal kinderen per pedagogisch medewerker (pedagogisch medewerker- kind ratio).

In dit beleidsstuk zijn naast onze visie, doelen en werkwijze ook de 4 pedagogisch werkdoelen beschreven die wettelijk verplicht zijn en de kwaliteitseisen waarborgen die gesteld worden door de Wet Kinderopvang (emotionele veiligheid, persoonlijke competentie, sociale competentie en het overdragen van waarden en normen).

Zelf hebben we naast de 4 wettelijk verplichte doelen een 5^e werkdoel toegevoegd, namelijk; het bieden van uitdaging en ontwikkelingsmogelijkheden

Ook geeft het een beschrijving van hoe kinderen leren en wat ze moeten leren. Het beschrijft globale doelen en competentie gebieden voor baby's, dreumesen en peuters.

Het pedagogisch beleid geeft de pedagogisch medewerkers praktische handvatten om het pedagogisch beleid in het dagelijks handelen vorm te geven. Daarnaast heeft het als doel de ouders te informeren over het pedagogisch handelen in de praktijk.

Dit document wordt ondersteund door verschillende beleidstukken zoals ons gedragsprotocol, de meldcode en de Risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid 2022.

2. Onze missie

Onze kinderopvang gelooft in de kracht van kleinschaligheid en de toegevoegde waarde van het buitengebied. Onze opvang is gebouwd op 3 fundamenteën: **spelen, beleven & groeien**.

Spelen

Voor kinderen van 0 jaar tot ze naar het voortgezet onderwijs gaan is onze kinderopvang een perfecte plek voor kinderen om elkaar te ontmoeten.

Wij bieden een veilige plek voor kinderen om elkaar te ontmoeten. Kinderen leren hier samen te spelen maar er is ook ruimte voor individueel spel. Door te spelen wordt er geleerd om te gaan met andere kinderen, dit onder toezicht van de pedagogisch medewerkers. Ze leren te delen en bijvoorbeeld te moeten wachten op hun beurt. Deze manier van spelen is goed voor de ontwikkeling van de sociale vaardigheden. In de toekomst willen we voor alle kinderen onder leiding van een deskundige activiteiten aanbieden op het gebied van sport, muziek en cultuur.

Beleven

Kinderen leren door dingen te beleven, door zelf iets te ondernemen en te ervaren. De activiteiten die worden aangeboden aan de kinderen liggen altijd dicht bij hun belevingswereld.

Groeien

Wij willen de kinderen stimuleren in hun groei en in hun ontwikkeling. Dit doen wij door ze uit te dagen, ze dingen aan te leren en hun eigen inbreng te stimuleren. Iedere keer als iets lukt groeit hun zelfvertrouwen en durven ze weer een stap verder te gaan; ontwikkelen ze zich. Dit verhoogt de zelfstandigheid van het kind en draagt bij aan de ontwikkeling van een eigen persoonlijkheid.

Om deze fundamenteën te bewerkstelligen beschikt Kindereropvang Ommerkanaal over een ruimte die is aangepast aan de behoefte en spelmogelijkheden van de kinderen van alle leeftijdscategorieën tussen 0 en 13 jaar.

Naast onze fundamenteën spelen, beleven & groeien hebben we 5 pedagogische doelstellingen die aansluiten bij onze missie:

1. Bieden van een gevoel van veiligheid (emotionele veiligheid) en vertrouwen.
2. Het bevorderen van persoonlijke competentie.
3. Het bevorderen van de sociale competentie.
4. Het eigen maken van waarden en normen.
5. Het bieden van uitdaging en ontwikkelingsmogelijkheden.

Deze doelen staan in dit pedagogisch beleid verder uitgewerkt. We bereiken deze doelen door op onze groepen gebruik te maken van 5 pedagogische middelen:

Pedagogisch medewerker- kind interactie → hoe de pedagogisch medewerker en het kind met elkaar omgaan.

De groep → de rol en de invloed van de groep kinderen en leiding.

De binnen en buitenruimte → inrichting en het gebruik van de ruimte.

Activiteiten → wat het kind kan doen of ondernemen, ontdekken of onderzoeken.

Spelmateriaal → alles waar het kind mee kan spelen

3. Onze visie op kinderen

- 1.** Kinderen hebben veel mogelijkheden in zich (kinderen zijn competent)
- 2.** Elk kind heeft zijn eigen aard, eigen karakter, al van geboorte af, maar wordt ook verder ontwikkeld en gevormd door ervaringen die het opdoet.
- 3.** Een kind mag zijn wie het is: het feit dat mensen verschillen beschouwen wij als een basisgegeven en een verrijking van de groep.
- 4.** Kinderen moeten nog veel ontdekken en meekrijgen voor ze zelfstandig in de maatschappij kunnen functioneren.
- 5.** Kinderen zijn belangrijk: zij zijn degenen die de maatschappij in de toekomst vormgeven.

4. Onze visie op opvoeden/pedagogische uitgangspunten

Aan opvoeden zijn 2 kanten te onderscheiden:

1. Een kind begeleiden en stimuleren zich te ontwikkelen met wat het in zich heeft.
2. Een kind leren zijn weg te vinden in de wereld om hem heen.

Wederzijdse beïnvloeding speelt een rol binnen de opvoedingsrelatie. Het kind en de pedagogisch medewerker beïnvloeden elkaar door de manier waarop ze met elkaar communiceren, hoe ze met elkaar omgaan. Ook de bredere omgeving rond een kind heeft invloed op de ontwikkeling en vormt het kind. Dat zie je terug in gedrag, maar ook in gevoelens als plezier of verdriet.

Onze pedagogische uitgangspunten

1. Wij gaan uit van een positieve benadering van kinderen. Wij willen kinderen stimuleren en aanmoedigen. We waarderen elk kind zoals het is. Respect in de omgang vinden wij fundamenteel.
2. We vinden het belangrijk dat het kind zich thuis voelt op de kinderopvang, dat het zich op zijn gemak voelt en plezier heeft.
3. Wij vinden het belangrijk om in te gaan op wat kinderen zelf aangeven of inbrengen. Dat kan gaan om duidelijk aangegeven concrete ideeën voor spel of activiteiten, maar ook om vragen of behoeften, die minder uitgesproken zijn.
4. Goed luisteren en kijken naar kinderen vinden wij essentieel. Wij stemmen onze benadering, gedrag en handelen, af op wat kinderen individueel en binnen de groep inbrengen en nodig hebben. Dit wordt vastgelegd in ons observatiesysteem KIJK.
5. Kinderen kunnen veel en hebben vaak meer in zich dan je onmiddellijk ziet. Wij vinden het belangrijk om elk kind veel verschillende ervaringen te bieden, zodat het zich kan ontwikkelen en ontplooien. Zo bieden wij mogelijkheden om 'eruit te laten komen wat erin zit'.

Wij geven kinderen de ruimte om zich te ontwikkelen, maar we geven ook grenzen aan waar dat nodig is. Kinderen moeten kunnen ontdekken en zich kunnen verwonderen, kunnen uitproberen, de wereld verkennen en hun eigen mogelijkheden daarin zien en ervaren.

Uitdaging is belangrijk en vraagt om een balans met de behoefte aan fysieke en emotionele veiligheid. We zoeken steeds naar een zorgvuldige en bewuste balans tussen de noodzakelijke veiligheid, zowel fysiek als emotioneel, en het bieden van uitdaging in de omgeving, de activiteiten en de speelmogelijkheden.

Een kinderopvang is een opvoedingsmilieu, waar kinderen andere kinderen en andere volwassenen ontmoeten.

Een kinderopvang biedt niet alleen een veilige en verantwoorde opvang maar ook opvoeding. In al het handelen en omgaan met kinderen zijn pedagogische aspecten verweven. Hierbij werken wij volgens ons gedragsprotocol.

Pedagogisch medewerkers zijn medeopvoeders in nauwe samenspraak met ouders/verzorgers.

Wij bepalen ons niet tot één specifieke pedagogische richting. Vanuit onze visie op kinderen en onze visie op opvoeden, benutten we inspiratie en ideeën uit verschillende opvoedkundige stromingen.

5. Onze groepsruimtes

Kinderopvang ruimte (0 tot 2 jaar)

In deze groep worden kinderen opgevangen in de leeftijd van 0 tot 2 jaar. Deze ruimte is voorzien van een keukenblok, box, speelgoed kast, grote stoel en een eettafel. Ook grenst de groepsruimte aan de toiletruimte met 2 kindertoiletten. Hier is ook een commode aanwezig. Daarnaast spelen de kinderen ook op de gang. Deze ruimte wordt momenteel gebruikt als auto en bouwhoek. De inrichting van deze ruimte wisselt.

Eveneens is er een deur naar buiten. De kinderopvang kinderen maken gebruik van een omheind plein. Hierop is een speelhuisje, zandbak en een keukentje te vinden. Ook maken de kinderopvang kinderen gebruik van het grotere plein. Dit doen ze alleen als de pedagogisch medewerker ook mee naar buiten gaat.

Buiten op het speelplein staan voor het raam van het lokaal van de kinderopvang opvang de buitenbedjes (4). Deze bedjes worden gebruikt volgens protocol wat te vinden is als bijlage in dit document.

Peuter & kleutergroep (2 tot 7 jaar)

Van deze ruimte maken de kinderen van 2 tot 7 jaar gebruik. Vanaf 7.15 tot 8.45 is dit een combinatie groep. Als de BSO-kinderen naar school zijn komen er peuters bij die gebruik maken van de peuterspeelzaal tot 12.00. Om 15.15 komen de BSO-kinderen uit school en de jongste BSO-kinderen maken dan gebruik van deze ruimte in combinatie met de kinderopvang kinderen van 2 tot 4 jaar.

Deze ruimte is ingericht in verschillende hoeken zoals de autohoek, poppenhoek, puzzelhoek. Ook staat er een grote tafel met banken en door middel van lage banken is een kring gecreëerd. Ook bevindt zich een commode in deze ruimte

De ruimte grenst aan een toiletruimte met commode en 2 kindertoiletten en biedt toegang tot een omheinde buitenruimte. Deze buitenruimte is voorzien van een overdekte zandbak, wilgentent, buitenkeukentje, verschillende grote bakken voorzien van kruiden en groenteplanten.

BSO-groep (8 tot 13 jaar)

Deze ruimte bevindt zich boven en is ingericht met een eettafel, een zithoek en kasten met verschillende knutselmaterialen en spelletje. Op de aangrenzende overloop bevindt zich de kapstok.

6. Hoe onze groepen de ruimtes gebruiken.

Elke (stam)groep heeft een eigen ruimte. Naast het gebruik van de stamgroep, kan er ook gebruik gemaakt van de andere ruimtes. Hierbij hanteren wij een 'open deuren beleid'. Dit betekent dat de kinderen toegang hebben tot alle ruimtes en zelf een keuze hebben in welke speelplek hun voorkeur heeft.

Hierbij zijn 2 uitzonderingen:

- 1) Als er peuterspeelzaal is van 8.45 tot 12.00 blijven de kinderen in hun eigen stamgroep. Dit zodat de peuters hun eigen programma op de peuterspeelzaal groep kunnen volgen wat specifiek is toegespitst op hun ontwikkeling.
- 2) De BSO kinderen mogen gebruik maken van de ruimtes boven en beneden. De kinderopvang kinderen (0 tot 4 jaar) mogen geen gebruik maken van de ruimtes boven. Dit omdat we voor de oudere BSO kinderen een eigen plek met ruimte voor eigen speelmateriaal willen geven. Ook mogen de kinderopvang kinderen niet alleen en zonder toezicht gebruik maken van de trap.

Hoe we onze groepsruimtes gebruiken geldt voor het overgrote deel van de schoolgaande weken en bij inzet van 2 of meer pedagogisch medewerkers. Met uitzondering dat als er 1 pedagogisch medewerker ingezet moet worden. Dit heeft als gevolg dat er alleen gebruik gemaakt wordt van de ruimtes beneden. Dit in verband met de (brand) veiligheid.

7. De groeps groottes van onze groepen

Bij het maken van onze planning maken wij gebruik van de website www.1ratio.nl. Hiermee kan aan de hand van de leeftijden en aantallen kinderen bepaald worden hoeveel pedagogisch medewerkers moeten worden ingezet.

Pedagogisch medewerkers maken hier bij eventuele wijzigingen zelf ook gebruik van. Op deze manier is de verdeling kinderen en pedagogisch medewerkers altijd goed.

Kinderopvanggroep

De kinderopvanggroep mag wettelijk gezien 11 kinderen van 0 tot 2 jaar opvangen. Afhankelijk van de kind-ratio zijn er 1, 2 of 3 pedagogisch medewerkers aanwezig.

Peuter & kleutergroep

De peuterspeelzaalgroep bestaat uit maximaal 16 kinderen van 2 tot 4 jaar. Wanneer de groep bestaat uit meer dan 8 kinderen worden er 2 pedagogisch medewerkers ingezet.

BSO-groep

De BSO-groep bestaat uit maximaal 16 kinderen in de leeftijd van 4 tot 13 jaar. De groep wordt gesplitst waarbij de kinderen tot 7 jaar een combinatiegroep vormen met de peuters (peuter & kleutergroep beneden). De oudste BSO-kinderen maken boven gebruik van de groepsruimte. De pedagogisch medewerker die ingezet wordt op deze groep is wisselend aanwezig in beide ruimtes.

Combinatiegroep

In deze groep kunnen kinderen van 0 tot 13 jaar aanwezig zijn. Volgens 1ratio.nl moet dan 1 pedagogisch medewerker worden ingezet bij de aanwezige combinatie van kinderen. Deze situatie kan zich voordoen als er 1 pedagogisch medewerker ingezet is.

8. 0 jarigen en vaste gezichten op de groep

Voor 0-jarigen geldt dat maximaal twee vaste gezichten bij een beroepskracht- kind ratio van een of twee pedagogisch medewerkers toegestaan zijn.

Als het 0-jarige kind aanwezig is, werkt er altijd minimaal één vast gezicht van het kind op de groep. Er kunnen dus meer pedagogisch medewerkers, al dan niet structureel, op de betreffende groep werken, naast de 'vaste' gezichten.

Doordat wij een kleinschalige kinderopvang zijn en onze pedagogische medewerksters in vaste dienst zijn, is het tijdens de vakantieperiode en bepaalde dagen aan het begin en einde van de dag niet altijd haalbaar om hieraan te voldoen. Wij zijn ons bewust van het belang van het vaste gezichten beleid en onderschrijven deze doelstelling ook. Daarom hebben wij voor de momenten dat zich dit voordoet een derde pedagogisch medewerker ingezet die op deze momenten fungeert als 'vast gezicht'. Uiteraard proberen wij deze momenten zo min mogelijk voor te laten vallen.

Van alle 0-jarigen hebben we een overzicht dat maandelijks bijgewerkt wordt. In dit overzicht is te zien welke 0-jarigen er zijn en welke pedagogisch medewerkster hier de vaste gezichten van zijn.

Een overzicht van welke pedagogisch medewerkster gekoppeld is aan welke 0-jarige wordt per mail onder de pedagogische medewerksters verspreid en hangt ter inzage in de kast van de KDV-ruimte.

9. Een dag op 'Kinderopvang Ommerkanaal'

Wij vinden het belangrijk dat kinderen uitgroeien tot zelfstandige personen, kinderen moeten worden gestimuleerd in hun eigen ontwikkeling. Kinderen mogen bij ons ook op hun eigen manier en in hun eigen tempo ontwikkelen.

We kijken dus naar de individuele behoeftes en wensen van elk kind. Daarnaast hechten we waarde aan rust en regelmaat. Daarom hebben we een dagindeling gemaakt. Hierin zijn een aantal vaste rustmomenten opgenomen. Ook zijn er een aantal 'vrije' momenten opgenomen. Hierin mogen kinderen zelf aangeven waar ze behoefte aan hebben. Zoals knutselen, koekjes bakken, vrij spel, buiten spelen.

Op 'Kinderopvang Ommerkanaal' werken we met 3 groepen. Een kinderopvang groep (0 tot 2 jaar), een peuters & kleutergroep (2 tot 7 jaar) en een BSO-groep. Omdat het 3 verschillende leeftijdsgroepen zijn en dus verschillende behoeftes hebben we ook 3 verschillende dagindelingen gemaakt.

Door onze kleinschaligheid kan het voorkomen dat de groepen gemengd wordt. Dit kan voorkomen tussen op woensdagmiddag, vrijdagmiddag en in schoolvakanties.

Kinderopvang groep

Tijdstip	Activiteit
07.15	Binnenkomst kinderen (evt. ontbijt)
08.00	Vrij moment
09.30	Fruit & drinken
10.00	Vrij moment
11.30	Middageten
12.30	Middagslaapje/ rust moment
15.30	Koekje/ fruit eten & drinken
16.00	Vrij moment
17.30	Warme maaltijd op verzoek
18.00	Ophalen van kinderen
19.00	Ophalen van kinderen

Peuter & kleutergroep

Tijdstip	Activiteit
07.15	Binnenkomst kinderen (evt. ontbijt)
08.00	Vrij moment
09.30	Peuterspeelzaal programma
12.30	Middagslaapje/ rust moment
15.30	Koekje/ fruit eten & drinken
16.00	Vrij moment

17.30	Warme maaltijd op verzoek
18.00	Ophalen van kinderen
19.00	Ophalen van kinderen

Peuterspeelzaalgroep

Tijdstip	Activiteit
08.45/09.00	Binnenkomst kinderen
09.00	Kringmoment waarin het dagprogramma wordt doorgenomen.
09.15	Activiteit (grote of kleine groep) of vrij spel
10.00	Fruit & drinken
10.30	Activiteit (grote of kleine groep) & vrij spel
11.00	Buiten spelen (bij goed weer)
11.30	Kring activiteit
11.45/ 12.00	Ophalen van kinderen

BSO-groep

Tijdstip	Activiteit
07.15	Binnenkomst kinderen (evt. ontbijt)
08.30	Naar school
15.15	Uit school
15.30	Koekje /fruit & drinken
16.00	Vrij moment
17.30	Warme maaltijd op verzoek
18.00	Ophalen van kinderen
19.00	Ophalen van kinderen

Omdat we geopend zijn van 06.45 tot 19.00 hebben we voor deze tijden een dagindeling gemaakt.

Tijdens schoolvakanties/ vrije dagen zijn de BSO-kinderen hele dagen op de kinderopvang te vinden, we volgen dan het schema van de kinderopvang groep.

Tijdens de schoolvakanties is er geen peuterspeelzaalgroep aanwezig.

Het kind is vrij om te doen wat hij of zij wil tijdens de vrije momenten binnen de grenzen van de kinderopvang. De kinderopvang opvang biedt tal van activiteiten zoals tekenen, knutselen, buiten spelen en spelletjes doen.

De pedagogisch medewerkers bieden ook georganiseerde activiteiten aan, zoals een boswandeling. Daarnaast plannen we in overleg met de kinderen eventuele uitstapjes naar bijvoorbeeld de boerderij of het bos.

10. Inzet pedagogisch medewerkers, gedragscode & ons 4 ogen beleid

Vanwege de kleinschalige opvang komt het voor dat er maar 1 pedagogisch medewerker op de eventueel gecombineerde kinderopvang of BSO-groep is. Deze momenten bevinden zich vooral in de schoolvakanties en deel van de woensdag en een gedeelte van de vrijdagmiddag plaats. We proberen door middel van stagiaires deze momenten zo min mogelijk te laten plaats vinden. Op deze momenten wordt nog steeds voldaan aan het pedagogisch medewerker – kind ratio.

Als er wel meerdere pedagogische medewerkers werkzaam zijn, werken we met een open, professioneel werkklimaat waarbij wij met elkaar overleggen, elkaar coachen en feedback geven. Hierdoor ontstaat een open en eerlijk sfeer tussen leidsters, ouders/ verzorgers en kinderen. We besteden hier extra aandacht aan tijdens teamvergaderingen, functioneringsgesprekken en intakegesprekken met nieuwe ouders/ verzorgers.

Praktische gezien zijn er een aantal maatregelen getroffen die ervoor zorgen dat we volgens het vier ogen principe kunnen werken;

- Inzet van stagiaires zorgt voor extra oren en ogen.
- De leidsters lopen gedurende de dag onaangekondigd regelmatig elkaars groepsruimtes binnen. Hun taken zijn zo met elkaar verweven dat ze elkaar vaak even spreken om iets te overleggen of af te stemmen. Daardoor is er zicht op elkaars (pedagogisch) handelen.
- Er zijn doorzichtige afscheidingen tussen groepsruimtes en gangen.
- Er is een doorzichtige afscheiding tussen groepsruimtes en verschoonruimte.
- Er zijn altijd audiovisuele middelen, zoals een babyfoon en/ of camera in de slaapkamers.
- Van binnenuit zijn de buitenspeelplaatsen zichtbaar.
- Tijdens het wisselen van de blokken komen ouders binnen om hun kinderen te halen. Dit vindt het meest plaats aan het begin, het midden en het einde van de dag.

Voor de momenten dat er maar 1 pedagogisch medewerker aanwezig is en geen stagiaire aanwezig is hebben wij een achterwacht ingesteld die ten allen tijden beschikbaar en bereikbaar zijn. Op de locatie hangen in de verschillende ruimtes lijsten met de gegevens van de achterwacht.

Op onze kinderopvang zijn 7 pedagogisch medewerkers werkzaam. Hiervan zijn 4 pedagogisch medewerkers in het bezit van SPW-4 diploma. 3 pedagogische medewerkers hebben een SPW-3 diploma. Janneke Beukelman is daarnaast geschoold als pedagogisch beleidsmedewerker. Daarnaast is elke pedagogische medewerker in het bezit van een kinder-EHBO-diploma, BHV-certificaat, VVE-certificaat en op 3F niveau.

Ook hebben we voor onze pedagogisch medewerkers een opleidingsplan. Hierin staat beschreven welke verplichte opleidingen en cursussen er gevolgd moeten gaan worden in de komende periode. Maar ook biedt het inzicht aan de pedagogisch medewerkers welke stappen ze moeten ondernemen als ze zelf een opleiding/ cursus willen volgen en welk budget hiervoor beschikbaar voor is.

Elke pedagogische medewerker of stagiaire staat ingeschreven bij het 'Personen Register Kinderopvang'. Wij werken volgens de cao-kinderopvang en volgende de daaruit voortkomende afspraken in ons personeelsbeleid.

Daarnaast werken de pedagogisch medewerkers volgens de gedragscode. In deze gedragscode staat hoe pedagogisch medewerkers handelen, wat onze werkwijze is en hoe te handelen in bepaalde situaties.

11. Meldcode Kindermishandeling

Wij maken indien nodig gebruik van het protocol meldcode kindermishandeling. In dit protocol staat stapsgewijs wat we moeten doen als we een situatie krijgen waarvan er vermoedens zijn dat het om kindermishandeling gaat. Alle pedagogisch medewerkers weten wat het 5 stappenplan inhoudt van de meldcode kindermishandeling. Dit protocol ligt voor pedagogisch medewerkers en eventueel ouders ter inzage bij de kinderopvang.

Wij maken indien nodig ook gebruik van een vertrouwensinspecteur. Deze kunnen we telefonisch bannaderen als we een vermoeden hebben van kindermishandeling door een pedagogisch medewerker. Het team van vertrouwensinspecteurs bij de Inspectie van het Onderwijs is tijdens kantooruren te bereiken op het telefoonnummer 0900-1113111.

Dit nummer is ook te bereiken door ouders als zij aanwijzingen hebben dat een werkgever of werknemer in de kinderopvang seksueel of ander geweld tegen een kind gebruikt. Het protocol meldcode kindermishandeling wordt 1 keer in het half jaar besproken tijdens de leidstervergadering.

12. Inzet pedagogisch coach & pedagogisch beleidsmedewerker

Inzet pedagogisch coach

De functieomschrijving van de coach is het vertalen en implementeren van het pedagogisch beleid naar de werkpraktijk. De coach heeft een actieve rol in de verbetering van de pedagogische kwaliteit van dienstverlening en professionele ontwikkeling van de pedagogische medewerkers. Hierbij wordt gewerkt volgens de uitvoering van het pedagogisch beleid van Kinderopvang Ommerkanaal.

Uitgangspunt hierbij is dat alle pedagogisch medewerkers goed inspelen op de behoefte van het kind en dat zij kinderen een plek bieden waarin zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. De kwaliteit van de kinderopvang wordt voor een belangrijk deel bepaald door een pedagogisch medewerker. Daarom vinden wij het belangrijk om continu aandacht aan de ontwikkeling en ondersteuning op pedagogisch vlak voor onze medewerkers te hebben.

Coaching in de praktijk

Bij 'Kinderopvang Ommerkanaal' werken 4,2fte. Dit betekent dat volgens de berekening van de Wet IKK er minimaal 44 uur aan coachuren beschikbaar zijn voor onze pedagogisch medewerkers. Bij inzet van deze uren kunnen van onderstaande werkvormen gebruik gemaakt worden:

Individueel coaching gesprek

Op initiatief van de pedagogisch medewerker of de directie kan er een gesprek plaatsvinden. In een start gesprek wordt de coachvraag vastgesteld en hier een doel aan gekoppeld. Daarnaast wordt er een tijdspad uitgestippeld en een evaluatiemoment gepland.

Coaching on the job

Door verschillende vormen van observaties kan de coach een pedagogisch medewerker helpen in het signaleren van knelpunten in hun eigen werkzaamheden, kennis en vaardigheden en op ander gebied. Naar aanleiding van de observatie volgt er een gesprek waarin de observatie besproken wordt en geeft de coach feedback, ondersteuning en begeleiding. Hierna volgt een evaluatiemoment.

Team bijeenkomsten

Hierin ligt de nadruk op het team dat de pedagogisch medewerkers samen vormen. De coach bereidt verschillende activiteiten voor waarin de samenhang van het team bevorderd wordt. Ook wordt er aandacht besteed aan de eigenheid van elke individuele pedagogisch medewerker en aan de meerwaarde die deze eigenheid geeft binnen het team.

Inzet pedagogisch beleidsmedewerker

De functieomschrijving van de pedagogisch beleidsmedewerker is het actueel houden van het pedagogisch beleidsplan. Ook is de pedagogisch beleidsmedewerker verantwoordelijk voor het doorvoeren van de wijzigingen op de werkvloer en de collega's hierover te informeren en zo nodig het bestuur, de oudercommissie en de ouders.

Voor het informeren van de pedagogisch medewerkers en de oudercommissie worden de (leidster)vergaderingen gebruikt. Indien nodig overleggen we met de oudercommissie om ook hun mening te horen en de ouders informeren we tot slot per mail. De pedagogisch beleidsmedewerker wordt hiervoor 1 uur per week uitbetaald.

13. Inzet BKR-uren

Op onze kinderopvang werken wij volgens de pedagogisch medewerker-kind ratio. Dit is een rekentool die berekend hoeveel pedagogisch medewerkers er op een bepaalde groep kinderen van verschillende leeftijden ingezet moet worden. Wij mogen wettelijk gezien een aantal uur per dag van de pedagogisch medewerker-kind ratio afwijken. Dit zijn zogenoemde Beroepskracht Kind Ratio uren.

Dit betekent dat we op 3 uur per dag, als we meer dan 10 uur geopend zijn en bij een inzet van meer dan 1 pedagogisch medewerker, mogen afwijken van het pedagogisch medewerker-kind ratio.

Wij wijken hier van 7.15 tot 7.30, 8.30 tot 9.00, 11.45 tot 13.00, en van 14.15 tot 15.15 van af. We hebben voor deze momenten gekozen omdat dit momenten zijn waarop kinderen gebracht en gehaald worden en de groepen niet volledige vol zijn. Daarnaast kan het zijn dat er een BSO kind opgehaald moet worden van school en er hierdoor een pedagogisch medewerker maximaal 30 minuten van de groep afwezig is.

Tijdens deze momenten zorgen wij vrijwel altijd voor voldoende 'handen en ogen' op de groep door de inzet van stagiaires. Op de andere momenten van de dag zijn er altijd voldoende pedagogisch medewerkers aanwezig volgens de ratio.

14. Ons wenbeleid & afnemen van extra dagen

We werken zoveel mogelijk met vaste gezichten op de groepen. Dit versnelt het wenproces voor kinderen. Ons team bestaat uit 7 collega's. Hieronder is te vinden welke collega's het meest op welke groep te vinden is.

Kinderopvang	Sanne, Geralda, Wieteke & Sharon
Peuter & kleutergroep	Lisa, Janneke & Geralda
Peuterspeelzaal	Lisa, Janneke & Geralda
BSO	Hermy

Wenbeleid

Ouders hebben in eerste instantie een intakegesprek met een pedagogisch medewerker. Tijdens dit gesprek krijgen ze een rondleiding door de verschillende groepsruimtes. Ook wordt de 'Informatiebrief' (zie bijlage) doorgenomen, wordt kort de structuur van onze organisatie toegelicht, de globale dagindeling van de groep besproken en is er ruimte voor vragen.

Als ouders de beslissing hebben genomen om hun kind(eren) te plaatsen op onze kinderopvang hebben ze recht om hun kind 1 dagdeel kosteloos te laten wennen. Hierbij schrijven ze zich ook in ons plansysteem 'Kindplanner'.

In overleg met ouders wordt er voor het wennen een moment afgesproken. Het heeft de voorkeur dat dit een dag en een tijdstip is waarop het kind ook opvang zal afnemen. De pedagogisch medewerker die de mentor zal zijn van het kind en waarmee het kind veel te maken krijgt zal hierbij aanwezig zijn. Ouders krijgen dan de gelegenheid tijdens een kopje koffie/ thee kennis te maken met de pedagogisch medewerker en eventuele bijzonderheden over hun kind te bespreken. Hierna neemt de ouder afscheid en kan het kind(eren) op de afgesproken tijd weer ophalen.

Wenbeleid peuterspeelzaal

Ouders zijn samen met hun peuter welkom om een kijkje te komen nemen. Dit is op de ochtenden mogelijk om 11.00 uur. Zo zijn ouders en peuter in de gelegenheid om kennis te maken met de pedagogisch medewerkers en een kijkje te nemen op de groep. De peuter mag deelnemen aan de activiteiten en de ouders kunnen tijdens een kopje koffie/ thee een indruk krijgen van de werkwijze en de sfeer op de peuterspeelzaalgroep.

Tijdens dit moment neemt de pedagogisch medewerker de 'Informatiebrief' (zie bijlage) door en legt de dagindeling uit. Deze ontvangen ouders/verzorgers vooraf per mail. Ook is er ruimte voor vragen van ouders/verzorgers. Mochten ouders/verzorgers hun peuter willen opgeven dan wordt er per mail een startdatum afgesproken waarop de peuter voor het eerst kan deelnemen aan de peuterspeelzaalgroep

Wenbeleid bij overstap naar andere groep

Als kinderen overstappen naar de volgende groep en groepsruimte omdat ze 2, 4 of 8 jaar worden dan mogen ze de week voor de overstap een dagdeel komen wennen op hun nieuwe groep.

Tijdens dit wendagdeel besteedt de leidster van de groep extra aandacht aan dit kind. Hierbij neemt ze de tijd om uit te leggen waar de materialen liggen, legt ze eventuele specifieke groepsregels uit en wordt extra nadruk gelegd op het benoemen en uitleggen van het dagritme.

Extra dagen afnemen

Het is mogelijk voor ouders/verzorgers naast hun aantal vaste uren en dagen extra opvang in te kopen op de kinderopvang en BSO-groep. Het kan hierbij gaan om verlenging van de bestaande opvang uren of een extra dag.

Plaatsing op de dag is mogelijk als er ruimte is in de bestaande groep en er geen extra pedagogisch medewerker hoeft te worden ingezet.

Op de bestaande factuur worden deze uren apart aangegeven. Ouders worden door het lezen van de informatie op de 'Informatiebrief' hiervan op de hoogte gebracht.

BSO-kinderen halen en brengen naar scholen in Dedemsvaart & Ommen

Mocht het kind in Dedemsvaart of Ommen naar school gaan dan bestaat de mogelijkheid dat wij het kind kunnen halen en brengen. Hiervoor factureren wij een half uur extra opvang voor de kosten

De scholen waar wij momenteel kinderen halen en brengen zijn;

Ommen

Koloriet
Guido de Bres
Sint Bernardus
Kardoen

Dedemsvaart

Eiber

15. Het bieden van een gevoel van (emotionele) veiligheid en vertrouwen

Het bieden van een gevoel van veiligheid vormt de pedagogische basis in onze kinderopvang. Een veilig en vertrouwd gevoel draagt bij aan het welbevinden van kinderen.

Het is noodzakelijk voor een goede ontwikkeling. Vanuit een gevoel van vertrouwen en veiligheid kunnen en durven kinderen op onderzoek uit te gaan en te gaan ontdekken. Vanuit een gevoel van vertrouwen durven de kinderen ook zichzelf te zijn. De pedagogisch medewerker, de andere kinderen in de groep, de inrichting van de omgeving, de structuur van de dag en organisatie op de groep, zijn allen 'bronnen' van veiligheid.

De interactie tussen pedagogisch medewerker en kind is een belangrijk pedagogisch middel om het kind een gevoel van veiligheid te bieden. De basishouding is een positieve benadering van de kinderen met een opgewekte, vriendelijke, uitstraling met warmte en hartelijkheid. We laten op een positieve manier merken dat we betrokken zijn bij het kind, er 'zijn' voor het kind, proberen ons in het kind te verplaatsen. Zo voelt een kind dat het op ons terug kan vallen.

We dragen zorg voor een prettige sfeer, waarin het kind zich welkom voelt en op zijn gemak is, zodat het zich 'thuis' voelt. Humor en met elkaar plezier maken vinden wij belangrijk. We kijken en luisteren met aandacht naar elk kind en letten op verbale en non-verbale signalen.

Door goed in de gaten te houden hoe het kind zich voelt kunnen we ons pedagogisch handelen aanpassen aan wat het kind nodig heeft. Ook leren we het kind kennen en weten wat hoort bij dit kind. We hebben oog voor de eigenheid van elk kind, staan open voor het kind en geven het de ruimte. Met het kind praten, gebeurt zoveel mogelijk op ooghoogte van het kind; dit betekent vaak letterlijk 'door de knieën gaan' om op gelijke hoogte met het kind te zijn.

Als we met de kinderen praten, letten we op onze 'toon' en houding. We zorgen voor positieve aandacht en stimulering van positief gedrag. We proberen in te schatten wat het kind begrijpt en kent en houden hier rekening mee.

Ieder kind heeft een vaste basisgroep met een kern van vaste en vertrouwde pedagogisch medewerkers. Meer informatie over de groeps grootte en de inzet van pedagogisch medewerkers is te vinden in het hoofdstuk 'groeps groottes'.

De manier waarop het dagprogramma is opgebouwd speelt een rol bij het bereiken van een gevoel van veiligheid. Ook het spel- en activiteitsaanbod zijn van invloed op de emotionele veiligheid.

Het bieden van structuur en duidelijkheid zijn factoren die maken dat kinderen weten waar ze aan toe zijn. Dat draagt bij aan een veilig en vertrouwd gevoel. We brengen daarom structuur aan in de dagindeling en zorgen voor een dagritme en continuïteit. (Zie hoofdstuk 9 'Een dag op Kinderopvang Ommerkanaal')

We gaan bij de dagindeling uit van wat de kinderen nodig hebben en wat de kinderen aangeven en kijken daarom soms ook af van voorgenomen programma's of vaste patronen. Het kind staat ook hierin centraal. We proberen aan te sluiten bij de eigen rituelen van het kind voor zover haalbaar. Dit verschilt per kind en ook per leeftijd.

Bij baby's is het noodzakelijk om terdege rekening te houden met de slaaptijden, voedingstijden en voedingsgewoontes, troostrituelen (bijv. eigen knuffel mee bij het slapen) van het kind.

Voor de oudere kinderen op de BSO is het belangrijk om goede afspraken te maken met ouders en kind over wat het kind al zelfstandig kan, bijvoorbeeld het zelfstandig van de school naar de BSO lopen. Deze afspraken worden vastgelegd in het 'zelfstandig van en naar school gaan. Dit formulier wordt aangepast naarmate het kind ouder en zelfstandiger wordt en meer vrijheid aan kan.

Het kind is op de kinderopvang aan onze zorg toevertrouwd en van goede verzorging afhankelijk. We hebben afspraken over gezonde voeding, (voedsel)hygiëne en goede lichaamsverzorging. Hier kunt u in ons beleid 'Veiligheid en Gezondheid 2022' meer over lezen.

Op verschillende manieren zorgen we ervoor dat kinderen de andere kinderen en pedagogisch medewerkers beter leren kennen en zich met hen vertrouwd kunnen voelen. Dit gebeurt bijvoorbeeld door 's ochtends in spelvorm de namen van de kinderen te noemen en de betrokkenheid onderling te bevorderen (is iedereen er, wie is nieuw, wie komt later, wie gaat binnenkort naar de basisschool etc.).

Wanneer de oudere kinderen uit school komen wordt er besproken wie er vandaag wel en niet komen. In de spontane gesprekken die ontstaan tijdens bijvoorbeeld het eten en drinken worden de kinderen bij elkaar betrokken door ze te stimuleren ervaringen uit te wisselen.

Bij binnenkomst worden kinderen welkom geheten: er wordt aandacht gegeven aan de ontvangst. Bij nieuwe kinderen, verlegen kinderen of gewoon als een kind dat even nodig heeft, biedt de pedagogisch medewerker extra aandacht en ontfermt de pedagogisch medewerker zich over het kind. Als het kind er behoefte aan heeft iets van thuis bij zich te houden (een knuffel, jas nog even aan, speen), om zich op zijn gemak te kunnen voelen, kan dit altijd. Vaak is dit tijdelijk.

De pedagogisch medewerkers ondersteunen het kind. Ook het met elkaar maken van rituelen, het delen van ervaringen en vaste punten in het dagprogramma zijn belangrijk om een groepsgevoel en een gevoel van vertrouwdheid te creëren.

Kinderen zijn nieuwsgierig en willen zien en ontdekken wat er verder te beleven is op de kinderopvang.

Door bewust kleurgebruik en materiaalkeuze zorgen we voor een prettige sfeer op de kinderopvang. We willen een uitnodigende ruimte creëren, waar de kinderen zich op hun gemak voelen. Een huiselijke, kindgerichte sfeer vinden we belangrijk.

Het gebruik van de ruimte als pedagogisch middel om een vertrouwd en veilig gevoel te creëren verschilt per leeftijdscategorie. Een kinderopvanggroep vraagt andere manieren om geborgenheid te creëren dan een BSO. Rust en harmonie in de ruimte (door kleur, materiaal etc.) zijn daarbij belangrijk. Bij een BSO-groep vragen we aan de kinderen om mee te denken om de groeps sfeer en gezelligheid te geven. Daarnaast moet de ruimte kinderen de mogelijkheid bieden om samen te spelen maar ook om zich terug te trekken als ze daar behoefte aan hebben.

We letten er daarnaast op dat de ruimte zo is ingedeeld, dat het kind de pedagogisch medewerker 'steeds' in de gaten kan houden als het dat nodig heeft. We richten de kinderopvang zo in dat het kind zich veilig voelt om zo zelfstandig en fysiek veilig op ontdekking uit te gaan.

Door herkenbaarheid van gebruik van de verschillende ruimten en hoeken daarbinnen, weet het kind waaruit het kan kiezen. Dit kan doordat er structuur is in de inrichting. Zo weet een kind waar de leeshoek te vinden is en waar het kan puzzelen.

We maken afspraken over gebruik van de ruimte zodat de kinderen weten waar ze aan toe zijn en wat er kan en mag. We hebben regels over de fysieke veiligheid om ongelukken te voorkomen; bijvoorbeeld klimmen kan op het speeltoestel en er bovenop staan ook, maar dat mag niet op de tafel. Deze afspraken worden tijdens kring en eetmomenten besproken. Daarnaast wordt een kind aangesproken op zijn/ haar gedrag als de afspraak overtreden wordt.

Hoe zie je het bieden van een gevoel van (emotionele) veiligheid en vertrouwen in de praktijk?

Kinderopvang groep, peuter & kleutergroep en peuterspeelzaalgroep

- We begroeten de kinderen bij binnenkomst
- Goed contact met ouders
- Samen zwaaien we met de kinderen naar papa of mama
- Een duidelijk dagritme met vaste rituelen
- We benoemen wat we doen/ gaan doen
- Goede verdeling van de ruimte
- Er is een afgebakende babyruimte waar de allerkleinsten ongestoord kunnen rollen en liggen
- Kinderen die moeite hebben met hun draai vinden in de groep krijgen extra aandacht en begeleiding
- Iedere ochtend maken we tijd om met alle ouders te bespreken hoe het gaat met hun kind. Iedere middag vertellen we naast wat het kind heeft gegeten en gedronken, maar ook wat het heeft gedaan en omschrijven we kort welke activiteiten er die dag ondernomen zijn dit ontvangen ouders/ verzorgers via Kindplanner.

BSO-groep

- We begroeten een kind bij binnenkomst
- Een band opbouwen met het kind
- Een thuis- gevoel creëren
- Er wordt door ons met het kind gesproken over de interesse van het kind
- We leven ons in, in de gevoelens van het kind, vragen ook aan de kinderen hoe het met ze gaat en welke activiteit ze willen ondernemen
- Met alle kinderen en hun ouders worden er afspraken gemaakt over wat een kind al zelfstandig kan
- Kind krijgt de ruimte voor eigen inbreng, zelfstandigheid
- Aanbieden van ritme door middel van vaste eet en drinkmomenten
- Als het kind weer opgehaald wordt maken we tijd om kort eventuele bijzonderheden van de dag door te nemen met het kind(eren) aan tafel tijdens het eet en drink moment
- Bijzonderheden van het kind worden tijdens het haalmoment besproken met ouders.

16. Het bieden van uitdaging en ontwikkelingsmogelijkheden

Elk (jong) kind verwondert zich over de wereld om zich heen. Het ontdekt, leert en ontwikkelt zich als het de ruimte krijgt om zelf dingen uit te proberen en te ervaren.

We willen het kind daarom een omgeving, spelmogelijkheden en activiteiten bieden die uitnodigen en uitdagen tot verwondering.

Bij het aanbod aan spelmaterialen, bij de activiteiten en de inrichting letten we op variatie, waarbij aan alle verschillende ontwikkelingsgebieden (lichamelijke ontwikkeling, zintuiglijke ontwikkeling, cognitieve ontwikkeling, taal/spraak ontwikkeling, ontwikkeling van creativiteit) aandacht wordt besteed.

We bieden het kind mogelijkheden om te kiezen en wij respecteren deze keuze. Dit betekent niet dat we kinderen altijd maar gewoon hun gang laten gaan. We bieden structuur en houvast en letten er steeds op dat kinderen vooral veel zelf kunnen ontdekken en ervaren. We houden rekening met individuele verschillen tussen kinderen. Het accent ligt op spelen, beleven en groeien.

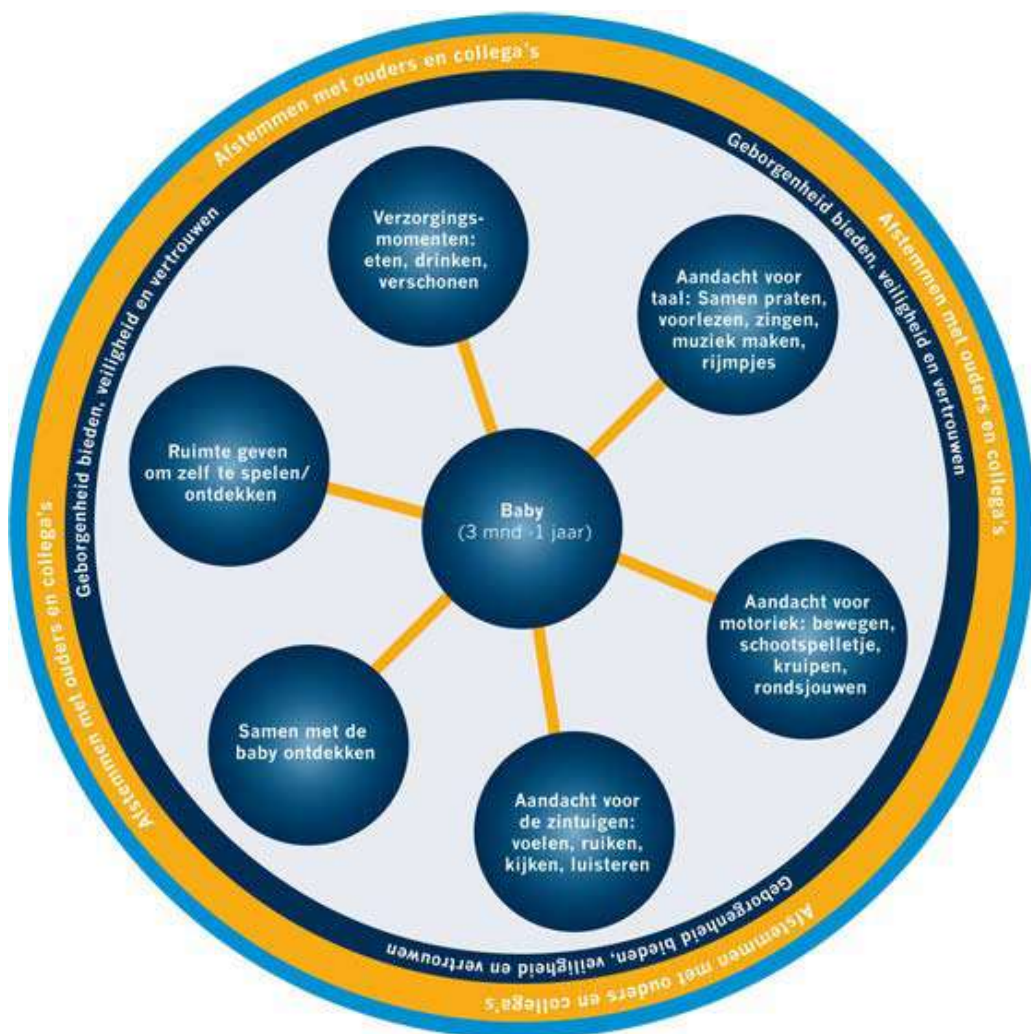
Bij het aanbod aan spelmaterialen, bij de activiteiten en de inrichting letten we op variatie, waarbij aan alle verschillende ontwikkelingsgebieden aandacht wordt besteed:

- Lichamelijke ontwikkeling (grove en fijne motoriek)
Grove motoriek: kruipen, lopen, rennen, klimmen, een bal gooien, voetballen, beweging spel, (kleuter)dans en buiten spelen
Fijne motoriek: een toren bouwen, een potlood gebruiken, een puzzel maken, knutselen, knikkeren, timmeren en zagen.
- Zintuiglijke ontwikkeling (voelen, ruiken, proeven, horen, zien)
Geluiden ontdekken, proeven hoe iets smaakt, verschil voelen tussen klei en zand, proefjes doen
- Cognitieve (waarnemen, denken, probleem oplossen)
begrippen als hoog-laag, klein-groot, boven-onder, ontdekken van verhoudingen bijv. dat je moet bukken als je onder de tafel door wilt lopen, vorm, kleur, puzzelen, gezelschapsspellen
- Taal-/ spraakontwikkeling
Geluiden spiegelen, verwoorden wat je doet en wat je ziet, vertellen, elke dag voorlezen, maar ook samen zingen, rijmpjes en gedichten, luisterspelletjes
- Ontwikkeling van creativiteit en fantasie
Fantasiespel en verkleed, poppen en poppenkast, toneelspel, expressie met verschillende materialen (ook kosteloos en natuurlijk materiaal), tekenen, schilderen, kleien, muziek maken, bouwen met technische materialen

Inspelen op de ontwikkeling van baby's 0 tot 1 jaar (kinderopvang groep)

Inspelen op de ontwikkeling betekent bij baby's ook aandacht voor rust, herkenbare regelmaat en geduld in de benadering. Het is belangrijk voor de baby dat er rekening gehouden wordt met het eigen ritme en met wat het aan kan.

Aan elk stuk speelgoed, maar ook aan gewone huis-tuin en keuken dingen is voor een baby al heel veel te ontdekken. Een gedoseerd aanbod met variatie is belangrijk; waarbij we nadrukkelijk willen waken voor overprikkeling. Zo krijgt de baby de kans en de tijd om daadwerkelijk te ontdekken en te zien wat het zelf kan.

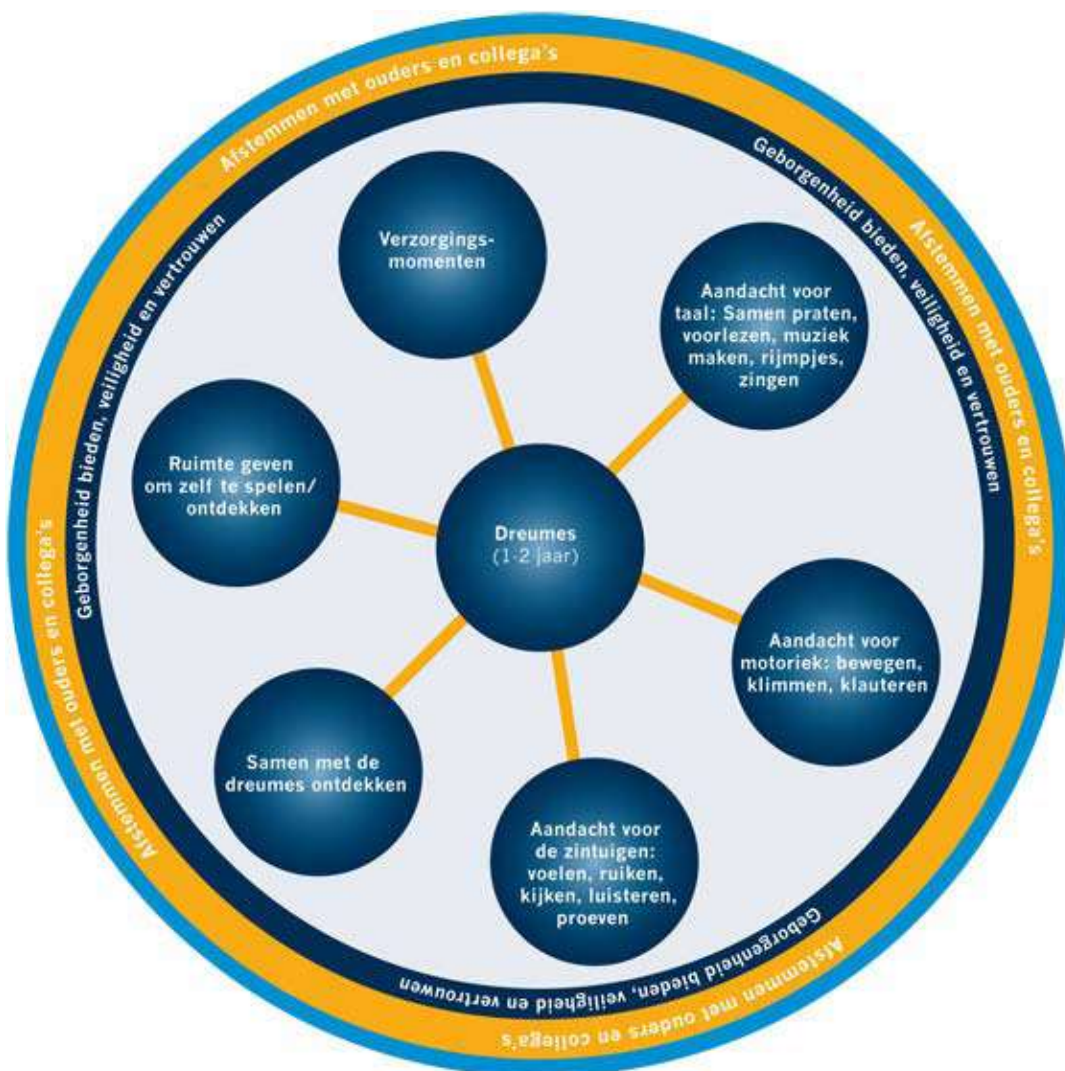

Inspelen op de ontwikkeling van dreumesen 1 tot 2 jaar (kinderopvang groep)

In de ontwikkeling van dreumesen vinden we het belangrijk dat er “open” materiaal aanwezig is. Open materiaal biedt meerdere mogelijkheden voor exploratie, spel, creativiteit en expressie. Voorbeelden hiervan zijn huis-tuin-en-keuken spullen, kosteloos materiaal, expressiemateriaal, natuurlijke materialen zoals bladeren, takjes, zand, water en klei. Ook niet voorgeprogrammeerd constructiemateriaal zoals blokken is een goed voorbeeld van open materiaal.

Het gaat ons in het spel vooral om het proces van ontdekken en ervaren; we stellen het resultaat niet centraal.

We bouwen voort op waar het kind in zijn ontwikkeling aan toe is. We geven het de ruimte, bieden de mogelijkheid en helpen om net een stapje verder te komen. We spreken het kind aan binnen de “zone van naaste ontwikkeling”.

Inspelen op de ontwikkeling van peuters (peuter & kleutergroep en peuterspeelzaalgroep)

Peuters krijgen geleidelijk aan steeds meer behoefte om hun gang te gaan, 'zelfstandig' te zijn en letterlijk verder te kijken. Zij willen klimmen en klauteren en ervaren wat je allemaal kunt doen. Ze ontdekken hoe leuk het is om samen dingen te doen, maar willen ook 'zelf doen' en spelmaterial voor zichzelf houden. Peuters ontdekken hoe ze in hun spel met de andere kinderen probleempjes op kunnen lossen. We spelen in op deze groeiende behoefte van de kinderen en stimuleren hen hierbij. Het thematisch werken begint vanaf de peuterleeftijd.

We werken doelgericht aan de ontwikkeling van peuters door middel van uitdagende activiteiten. Hierbij wordt op de peuterspeelzaalgroep in thema's gewerkt. De kinderen leren spelenderwijs en doen zelf ontdekkingen. De nadruk ligt op de taalvaardigheden spreken, luisteren en woordenschat. Daarnaast komen oriëntatie op rekenen en ontwikkeling van sociaal communicatieve vaardigheden aan bod.

Daarnaast besteden we veel aandacht aan de fijne motoriek (knutselen, puzzelen) en de grove motoriek (tikkertje, steppen)

Inspelen op kinderen in de basisschoolleeftijd 4 tot 12 (peuter & kleutergroep en BSO-groep)

Kinderen in de basisschoolleeftijd willen bijzondere, spannende, leuke, gevarieerde activiteiten kunnen doen en hebben daarnaast vooral ook de behoefte om vrij te zijn en met hun vrienden en vriendinnen te kletsen en juist “niets te hoeven”.

We bieden een omgeving waarin uitdaging te vinden is en de gelegenheid om verschillende “dingen te doen”, maar ook ontspanning en je eigen gang gaan (lekker kletsen en uitrusten). We betrekken de kinderen uitdrukkelijk bij wat er op de BSO te doen is. Aan de inbreng van de kinderen zelf hechten wij veel waarde.

De pedagogisch medewerkers bieden activiteiten aan die aansluiten bij de interesse van de kinderen op dat moment. Er wordt hierbij gebruik gemaakt van de kwaliteiten van de verschillende pedagogisch medewerkers en de mogelijkheden van de buurt. Ook de inrichting van de groepen draagt bij aan het bieden van uitdaging en ontwikkelingsmogelijkheden. In de BSO-ruimte proberen wij vooral een huiselijke sfeer te creëren.

Ook in de inrichting van de buitenruimte vinden wij spel, fantasie, exploratie en expressie belangrijk. De buitenruimte gebruiken we soms voor themagerichte activiteiten. Buiten zijn andere dingen te ontdekken, zijn andere regels en grenzen. De buitenruimte is ingericht met een overdekte zandbak, buitenkeukentje, tent van wilgentenen, en een klimtoestel.

Daarnaast zijn er nog houten bakken waarin diverse kruiden en groenteplanten staan. Er is op een speelse manier gebruik gemaakt van zand en houtsnippers.

Wij gaan vooral uit van de drie basiselementen: spelen, beleven en groeien

Hoe zie je dit in de praktijk?

Kinderopvang groep, peuter & kleutergroep en peuterspeelzaalgroep

- Zintuiglijke ontwikkeling (voelen van natuurlijk materialen zoals zand)
- Taal/spraak ontwikkeling (benoemen van verschillende kleuren bekens)
- We benoemen wat we zien en zeggen wat we doen
- Dagelijks worden er liedjes gezongen met de kinderen en schootspelletjes gedaan
- De verschoonmomenten worden gebruikt voor intensief contact met het kind. We zorgen er zoveel mogelijk voor dat de collega zich richt op de andere kinderen en laten ons niet afleiden
- Een gevarieerde spelomgeving, met materiaal dat de verschillende ontwikkelingsgebieden stimuleert en uitnodigt tot spelen omdat het er aantrekkelijk uitziet
- Iedere dag gaan we buiten spelen of als het hard regent gaan we bewegen in de groep
- Iedere dag worden er beweegspelletjes gedaan (tikkertje, zakdoekje leggen)
- Iedere dag lezen we voor, zingen we liedjes met de kinderen en gaan we gesprekjes aan over dat wat de kinderen bezighoudt.

BSO-groep

- Verschillende uitdagende activiteiten voor kinderen van verschillende leeftijden (werken met hout, koekjes bakken, hut bouwen)
- Variatie in de activiteiten
- Er worden regelmatig activiteiten georganiseerd door de pedagogisch medewerkers, kinderen worden betrokken bij welke activiteit er gegeven wordt waar ligt hun interesse
- Activiteiten worden zoveel mogelijk verdeeld over de verschillende ontwikkelingsgebieden en interesses van de kinderen, sport en spel, creatief, expressie, houtbewerken enz.
- Er wordt veel met de BSO-kinderen overlegt wat ze willen ondernemen. De pedagogisch medewerker ondersteunt hier zo veel mogelijk bij.

17. Het bevorderen van de persoonlijke competentie

Met persoonlijke competentie bedoelen we persoonskenmerken als veerkracht, weerbaarheid, zelfvertrouwen, eigenwaarde, flexibiliteit en creativiteit in het omgaan met verschillende situaties. Het kind kan hierdoor problemen adequaat aanpakken en zich goed aanpassen aan veranderende omstandigheden.

Het kind leert en ontdekt wie het is, wat het kan, welke interesses het heeft en welke vaardigheden er nodig zijn in welke situaties (bijv. geduld en afwachten, of juist initiatief nemen en doorzetten).

Wij bevorderen de persoonlijke competentie van het kind door de manier waarop wij met de kinderen omgaan. Wij benaderen het kind respectvol en positief en geven het de ruimte om zelf of met elkaar kleine probleempjes op te lossen. Wij letten daarbij op wat het kind zelf aan kan en waar het aan toe is. We bouwen voort op het ontwikkelingsniveau van het kind.

Tijdens spel, activiteiten en verzorgingssituaties geven wij het kind complimenten. We “zeggen wat we zien en benoemen wat we doen”. Soms doen we mee met spel, en brengen daarbij soms nieuwe elementen in, we proberen daarbij het initiatief vooral bij het kind te leggen/te laten. Zo maken we het op een speelse manier bewust van zijn eigen capaciteiten.

Bij de kinderen in de basisschoolleeftijd letten de pedagogisch medewerkers erop dat ze voldoende afstand bewaren als kinderen zelf bezig zijn. Initiatieven van de kinderen worden gestimuleerd en kinderen worden geënthousiasmeerd.

Wij gaan in op grapjes en gaan met humor in op ondeugend en uitdagend gedrag. Elk kind is trots als het zelf dingen kan doen. Wij stimuleren de zelfstandigheid van elk kind en doen dat gedoseerd en passend bij de ontwikkeling en de leeftijd van het kind. Zo kunnen kinderen bepaald speelmateriaal zelf pakken en is de ruimte zo ingericht dat kinderen weten wat ze waar kunnen vinden en doen.

Ook bij zelfstandig eten, drinken, zindelijk worden, zelf van school naar de BSO gaan e.d. stimuleren wij het kind op een positieve manier. Wij kijken goed wanneer het kind toe is aan een volgende stap. Als iets niet meteen lukt, wordt het kind geholpen en zo nodig getroost om het op een later moment weer te proberen. Wij ‘dwingen’ kinderen nooit met eten of zindelijkheid.

Wij observeren, interpreteren, ondersteunen waar nodig of bieden het kind juist wat extra uitdaging om een stapje verder te komen.

Activiteiten die vooral veel mogelijkheden bieden voor het verder ontwikkelen van persoonlijke competenties zijn bijv. samenspel, fantasiespel, drama, naspelen en meespelen. Kinderen leren wat zij kunnen en wie zij zijn

door te leren winnen en verliezen, lastige situaties zelf op te lossen, grenzen te verkennen en te verleggen, mogelijkheden te ontdekken en dingen zelf te maken en daar complimenten voor te krijgen. Wij bieden daarom een grote variatie in activiteiten, in speelmogelijkheden en in spelmaterialen, zowel binnen als buiten.

De verschillende kwaliteiten die de pedagogisch medewerker heeft zetten wij hierbij bewust in. Ook activiteiten buiten de kinderopvang leveren een scala aan ervaringen op.

Een kind ontdekt geleidelijk aan wie het is en wat het kan. Daarbij hoort ook het ontdekken van het eigen lichaam, van de ontwikkeling daarvan en van de eigen kinderlijke seksualiteit. Kinderen stellen vragen over seksualiteit op dezelfde manier als ze vragen waarom de lucht blauw is of willen weten hoe melk in een pak komt. Ze willen een begrijpelijk en eerlijk antwoord op hun vragen. We schatten in waar het kind aan toe is. We antwoorden en geven uitleg op een manier die bij de ontwikkeling en leeftijd van het kind past. Met kinderen praten over seksualiteit hoort bij de opvoeding.

Peuters ontdekken dat jongens en meisjes verschillen. Ze krijgen belangstelling voor het eigen lichaam. Het roepen van "vieze" woorden kan soms populair zijn bij een kind of in de groep kinderen. Dit hoort bij de normale ontwikkeling van een kind. Het gaat meestal vanzelf weer over en we maken er dan ook niet veel drukte over.

Rond een jaar of tien, elf gaat het lichaam van kinderen veranderen. Er kunnen grote verschillen zijn in de lichamelijke ontwikkeling rond deze leeftijd. Het is goed om hen op deze veranderingen voor te bereiden. Kinderen kunnen wel eens schuttingtaal gebruiken. Wij maken hen duidelijk dat we niet willen dat ze deze woorden gebruiken omdat ze niet respectvol zijn. Seksualiteit is geen taboe; we proberen op een natuurlijke manier met het onderwerp om te gaan.

We houden rekening met individuele, culturele en sekseverschillen tussen de kinderen. Dit betekent dat het speelmateriaal, de ruimte maar ook de rituelen hierop afgestemd kunnen worden, zodat ieder kind zich thuis voelt. Daarnaast willen we de kinderen ook uitdagen.

Voor ons ligt de basis van kinderp participatie in het serieus nemen van en respect hebben voor de mening van het kind. Wij vinden het belangrijk om kinderen van jongs af aan vertrouwd te maken met inspraak. Uiteraard steeds op een manier die bij hun ontwikkelingsniveau past.

Kinderen leren er veel van. Ze kunnen zo oefenen in meedenken, invloed hebben op hun eigen leven en hier geleidelijk aan de verantwoordelijkheid voor leren nemen. Wanneer ze later volwassen zijn wordt dit immers van ze verwacht. Op onze BSO werken we dan ook bewust aan kinderp participatie.

Kinderp participatie vergroot de betrokkenheid van de kinderen bij de BSO. Het vergroot hun verantwoordelijkheidsgevoel. Het zelfvertrouwen zal groeien,

omdat er echt naar hen geluisterd wordt. Het stimuleert de kinderen om zelfstandig na te denken, samen te werken met andere kinderen en volwassenen door te onderhandelen en compromissen te sluiten. Kinderparticipatie is dus ook een stimulans voor de ontwikkeling van sociale vaardigheden. Daarnaast geeft het de pedagogisch medewerker inzicht in de belevingswereld van de kinderen. Kinderparticipatie is daarom niet zomaar een losse activiteit, maar het is een essentieel onderdeel van de BSO.

Het is een wisselwerking tussen pedagogisch medewerker en kind. De kinderen laten merken hoe zij ergens over denken en de pedagogisch medewerker speelt hierop in. De pedagogisch medewerker wil de kinderen bij zaken betrekken, zoals bij de inrichting van de ruimte, aanschaf van spelmateriaal, de activiteiten die gedaan worden etc. en zo ontstaat de wisselwerking tussen beiden. Dit bepaalt voor een belangrijk deel de houding van de pedagogisch medewerker in de BSO.

Hoe zie je dit in de praktijk?

Kinderopvang groep, peuter & kleutergroep en peuterspeelzaalgroep

- Kind zelf de ruimte geven om te ontdekken
- Stimuleren van de zelfstandigheid (eerste zelf proberen de rits dicht te doen)
- Geven van complimenten
- Kinderen krijgen de tijd om zelf materiaal te ontdekken.
- We hebben open kasten op de groep zodat kinderen zelf het speelgoed kunnen pakken
- Kinderen mogen zelf hun brood eten al dan niet met een vorkje
- We kijken wat een kind kan en helpen het met wat het nog net niet zelfstandig kan
- Kinderen krijgen de tijd om zichzelf aan en uit te kleden als zij dit willen.
- Kinderen mogen helpen met de klusjes op de groep, tafeldekken en afruimen, vegen
- Kinderen worden positief benaderd, krijgen complimentjes en worden zo gemotiveerd om het nog eens te doen/proberen
- Kinderen krijgen de ruimte en de tijd om zelf dingen te ondernemen en te ontdekken, de pedagogisch medewerker is dan op "afstand" aanwezig en laat het kind vrij in zijn spel.

BSO-groep

- Stimuleren van de zelfstandigheid
- Initiatieven stimuleren
- Inspraak hebben en kinderopparticipatie
- Aandacht voor diversiteit
- Kinderen krijgen de ruimte om dingen zelfstandig te ondernemen. Er worden individuele afspraken gemaakt over bijvoorbeeld alleen naar de BSO lopen etc.
- Kinderen krijgen de mogelijkheid om eigen activiteiten te bedenken en uit te voeren. Bv een voetbaltoernooi op de groep organiseren of een maaltijd te bereiden
- Kinderen worden positief benaderd, krijgen complimentjes en worden zo gemotiveerd om het nog eens te doen/proberen
- Een keer per jaar houden wij met de kinderen grote schoonmaak op de locatie. We bekijken al het speelgoed kritisch. Samen kijken we wat er weg kan en wat we aan speelgoed missen
- Ieder kind heeft zijn eigen inbreng, elk kind heeft zijn eigen identiteit en wordt in zijn waarde gelaten, we mogen zijn wie we zijn en we zijn allemaal verschillend, samen zorgen we voor elkaar en de groep.

18. Het bevorderen van de sociale competentie

Met sociale competentie wordt bedoeld de vaardigheden en kennis over hoe je met anderen omgaat, je weg vinden in een groep, samenwerken, rekening houden met anderen, conflicten voorkomen, conflicten oplossen en het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid.

De kinderopvang biedt veel mogelijkheden voor interacties en groepsprocessen. Samen iets maken, delen, op je beurt wachten, rekening houden met elkaar, elkaar vertrouwen, je inleven in een ander maar ook voor jezelf leren opkomen en elkaar helpen, zijn ervaringen die kinderen dagelijks meemaken in een groep.

Ook ervaringen als: met elkaar nieuwe ontdekkingen doen, een fantasiespel verzinnen, winnen en verliezen, samen plezier hebben, leuke dingen doen, maar ook ruzies oplossen, verdriet delen en troosten komen regelmatig voor. Samen eten, een nieuw kind in de groep verwelkomen, de kring in de ochtend, feest vieren, afscheid nemen als een kind van de opvang weggaat, zijn rituelen die de groep vormen, betrokkenheid geven en een gevoel van gezamenlijkheid doen ontstaan. Kinderen ontwikkelen hierdoor sociale vaardigheden en kennis hierover, wat belangrijk is om goed te kunnen functioneren in de maatschappij.

We stimuleren positieve interactie tussen de kinderen en geven kinderen de ruimte om hun eigen weg te vinden in het contact, ook als er onenigheid of kleine conflicten ontstaan tussen kinderen. Kinderen kunnen conflicten vaak op een goede manier oplossen als ze daar de gelegenheid voor krijgen.

De pedagogisch medewerker is gericht op positieve interactie en heeft een voorbeeldfunctie. De pedagogisch medewerker ziet van een afstandje toe en houdt in de gaten of de kinderen er zelf uitkomen. Waar nodig wordt er hulp, ondersteuning en/of advies geboden. Per situatie schat de pedagogisch medewerker in wat dit kind nodig heeft. Hierbij wordt aangesloten op de ontwikkelingsfase en leeftijd van het kind.

We respecteren kindervriendschappen en houden rekening met de verschillende en wisselende behoefte en ontwikkeling van de kinderen om samen of juist liever individueel te spelen. Kinderen op de kinderopvang gaan vriendschappen met elkaar aan.

We zorgen dat de inrichting van de ruimtes en het aanbod van spelmateriaal en activiteiten uitnodigen tot sociale interacties. Door bijvoorbeeld verschillende hoeken in te richten kunnen kinderen min of meer ongestoord naast elkaar spelen. Tegelijkertijd kunnen de kinderen makkelijk naar een andere plek lopen en zien wat andere kinderen doen. Door op een structurele en afgewogen manier ook de andere ruimten voor meerdere basisgroepen te gebruiken ontstaat er nog meer gelegenheid om kinderen uit andere (leeftijden) groepen te ontmoeten.

Hoe zie je dit in de praktijk?

Kinderopvang groep, peuter en kleutergroep & peuterspeelzaalgroep

- Pedagogisch medewerkers geven uitleg
- Benoemen wat een kind doet en de andere kinderen daarbij betrekken
- Kinderen leren/ laten zien dat er meer is dan hun eigen spel, betrekken bij de omgeving en de andere kinderen.
- We noemen de namen van de kinderen die er zijn en noemen wie er niet is en waarom niet.
- Pedagogisch medewerkers leggen kort uit wat niet mag en waarom niet. "Slaan doet pijn, je mag wel aaien".
- Kinderen krijgen de ruimte om samen dingen op te lossen, pedagogisch medewerkers springen pas in als het "escaleert"
- Kinderen attent maken op elkaar.
- Ruimte hebben voor vriendschappen
- Pedagogisch medewerkers geven het goede voorbeeld
- Kinderen krijgen de ruimte om kleine conflicten zelf op te lossen
- Kinderen bewust maken van hun omgeving.
- Kinderen mogen zelf kiezen naast wie ze aan tafel gaan zitten of met wie ze spelen tijdens kinderopvang uren
- Pedagogisch medewerkers blijven rustig en doen voor hoe je aangeeft dat je iets niet leuk vindt.
- Pedagogisch medewerkers benoemen wat er gebeurt en de daarbij horende gevoelens en vragen na of dit klopt en hoe dit opgelost kan worden, komen dus niet altijd met de oplossing maar vragen hiernaar bij de kinderen.
- Pedagogisch medewerkers grijpen niet meteen in, maar blijven in de buurt en kijken of kinderen er zelf uit komen.

BSO-groep

- Ruimte hebben voor vriendschappen
- Kinderen krijgen de ruimte om kleine conflicten zelf op te lossen
- Pedagogisch medewerkers geven het goede voorbeeld
- Aanbieden van activiteiten die samenwerking bevorderen, kinderen helpen elkaar
- Kinderen krijgen de ruimte om vriendschappen aan te gaan en kiezen zelf met wie ze spelen
- Kinderen kiezen zelf een oplossing voor hun conflicten (waar nodig met begeleiding van de pedagogisch medewerkers) en koppelen dit terug aan de pedagogisch medewerkers
- Wanneer een kind nieuw is helpt een van de oudere kinderen het met wennen
- Pedagogisch medewerkers geven het goede voorbeeld van hoe je met elkaar omgaat, blijven rustig, praten op rustige toon, zijn aardig voor elkaar.

19. Eigen maken van waarden, normen en cultuur

Om goed in de samenleving te kunnen functioneren is het nodig dat kinderen de waarden, normen en regels van de maatschappij waarin zij leven, leren kennen en zich eigen maken. Zo kunnen zij hun weg vinden in de maatschappij.

De kinderopvang is een veel bredere samenlevingsvorm dan het gezin. Kinderen ontmoeten er veel verschillende mensen en maken kennis met een diversiteit aan normen, waarden en soms ook verschillende culturen.

De groep biedt mogelijkheden om zich de algemeen geldende waarden, normen en regels van de samenleving eigen te maken. Wat de algemeen geldende waarden en normen zijn, is niet altijd eenvoudig concreet te maken. Het is vaak vooral een intuïtief gevoel: 'zo gaat dat hier', 'zo doen we dat'. Deels komt dit omdat we ons de waarden en normen zo eigen gemaakt hebben dat we niet meer anders weten en ze 'zo gewoon' en voor de hand liggend vinden.

Pas bij de ontmoeting met andere culturen zien we dan dat wat voor ons "zo gewoon" is, niet voor iedereen en overal geldt. Ook het onderscheid tussen wat een norm is en wat we een waarde vinden is niet altijd eenduidig. Vaak zijn de regels in een groep de vertaalslag van de waarden en normen. De afspraken over hoe we met elkaar en met de omgeving omgaan zijn terug te vinden in de groepsregels.

We verstaan onder waarden, normen en regels het volgende:

- Waarden gaan over wat we met elkaar belangrijk vinden
- Normen gaan over wat we in het gedrag goed en niet goed vinden: hoe 'hoort het'.
- Regels zijn de praktische vertaling van de waarden en normen.

In deze paragraaf zullen we niet strak het onderscheid hanteren. Waarden en normen worden weerspiegeld in rituelen en gewoonten, in regels op de groep, in sfeer en aankleding van de ruimten, in het handelen van de pedagogisch medewerker en in de manier van omgaan met elkaar.

Belangrijke waarden en normen die we willen uitdragen:

- Respect voor elkaar, mensen in hun waarde laten en de ruimte geven om te zijn wie hij is
- Gelijkwaardigheid: de een is niet meer of beter dan de ander
- Waardering voor elkaar
- Positieve, vriendelijke en open manier van omgaan met elkaar
- Eerlijkheid
- Aandacht voor elkaar, naar elkaar luisteren, belangstelling tonen en betrokkenheid
- Tolerantie en verdraagzaamheid, rekening houden met elkaar
- Een ander helpen als deze hulp nodig heeft

- Anderen geen pijn doen, geen schade aan iemand toebrengen of iemand in gevaar brengen, geweldloosheid
- Zorg en aandacht voor de omgeving, voor natuur en milieu, en zorgvuldig omgaan met materialen.
- Verantwoordelijkheidsgevoel.

Pedagogisch medewerkers hebben een belangrijke rol in het uitdragen en voorleven van waarden en normen; wij zijn ons hiervan bewust. In de bejegening van anderen, in de manier van omgaan met de omgeving, in de gewoonten op de groep en op de kinderopvang zien we terug wat we belangrijk en goed vinden.

Kinderen verkennen de grenzen en willen weten wat van hen verwacht wordt. Jonge kinderen weten nog niet wat goed is en wat niet goed is. Ze kunnen dat niet uitleggen. Ze leren door ervaring en ontdekken waar grenzen zijn en wat er van hen verwacht wordt. Ze zien van pedagogisch medewerkers wat goed is en wat niet goed is. We leven voor, geven het goede voorbeeld, en leggen uit wat er van een kind verwacht wordt.

Uitgangspunt is een positieve houding. Dat betekent dat gewenst gedrag wordt beloond met een compliment, met speciale aandacht. Soms zoekt een kind bewust de grenzen op. We maken afspraken met het kind en maken duidelijk wat de regels zijn op de kinderopvang en waar de grens is, als een kind hier tegenaan loopt.

Als een kind onacceptabel gedrag vertoont of normen/grenzen overschrijdt zijn er verschillende mogelijkheden om te handelen. Voorbeelden zijn het aanspreken op het ongewenste gedrag en benoemen van gewenst gedrag, waarschuwen, maar ook het gedrag negeren, het kind afleiden en het kind even uit de conflictsituatie halen om weer tot rust te komen (overigens nooit buiten het zicht van een pedagogisch medewerker).

Wanneer een kind uit een conflictsituatie wordt gehaald, kijken we op dat moment wat een goede plek is voor het kind om tot rust te komen. We kiezen bewust niet voor een vaste plek of stoel. Een vaste plek kan het kind, met name door de reacties van de kinderen uit de groep, het gevoel geven gestraft te worden. Voor kinderen die dat nodig hebben zullen we, in overleg met het kind en de ouders, individuele afspraken maken over hoe te handelen wanneer het kind grensoverschrijdend gedrag vertoont.

Hoe precies gehandeld wordt, is afhankelijk van verschillende factoren als leeftijd, ontwikkelingsfase, ernst van de situatie. Wij passen onze handelswijze aan wat het individuele kind op dat moment nodig heeft.

Oudere kinderen in de basisschoolleeftijd weten al veel beter wat we van hen verwachten en wat wel en niet kan en mag op de kinderopvang en BSO. Zij kunnen beter uitleggen waarom ze handelen zoals zij doen en waarom iets goed is of niet goed, belangrijk is of niet. Met hen worden regels ook uitgebreid besproken in de groep. We vinden het belangrijk dat de kinderen

zelf écht betrokken worden bij het vaststellen van de belangrijkste regels op de groep.

Ook gewoonten en rituelen, hoe we feestvieren en welke feesten we vieren en waarom, kunnen onderwerp van gesprek zijn in een BSO- groep. Zo kunnen de kinderen meebepalen op welke manier er afscheid genomen wordt van een kind en hoe een verjaardag wordt gevierd. Dat geeft begrip en waardering voor elkaar en een gevoel van gezamenlijkheid en verantwoordelijkheid.

Hoe zie je dit in de praktijk?

Kinderopvang groep, peuter & kleutergroep en peuterspeelzaalgroep

- Aandacht voor elkaar, belangstelling tonen
- Anderen geen pijn doen
- Pedagogisch medewerkers leggen uit wat er van het kind verwacht wordt, elke dag opnieuw, kinderen zijn te klein om na 1x uitleg te weten wat er verwacht wordt
- Pedagogisch medewerkers geven het goede voorbeeld
- De kinderen krijgen complimenten voor positief gedrag
- We proberen zoveel mogelijk te voorkomen dat een kind iets kan doen dat niet mag
- Laat een kind ongewenst gedrag zien dan kiezen wij afhankelijk van de situatie ervoor om het kind af te leiden, het gedrag te negeren, het gewenste gedrag te benoemen. Ook kan het helpen het kind uit de conflictsituatie te halen.
- Anderen helpen
- Wanneer een kind de grenzen over gaat kiezen we per situatie hoe we handelen. Bijvoorbeeld het gewenste gedrag benoemen, aanspreken op het ongewenste gedrag, het gedrag negeren, het kind afleiden, of het kind tot rust laten komen om hem uit de conflictsituatie te halen.
- Er wordt veel gebruik gemaakt van natuurlijk materiaal. We gaan een moestuintje aanleggen en samen met de peuters zorgen we voor de plantjes

BSO-groep

- Gelijkwaardigheid
- Een positieve houding
- Zorg en aandacht voor omgeving
- Pedagogisch medewerkers geven het goede voorbeeld.
- Pedagogisch medewerkers leggen uit wat er van het kind verwacht wordt.
- Kinderen worden aangespoord om elkaar te helpen.
- Kinderen worden betrokken bij het maken van de groepsregels.
- Samen met de kinderen vieren we de verschillende feesten op de groep.
- Samen met de kinderen wordt de groep ingericht.

20. Elk kind een mentor

Aan ieder kind wordt een mentor toegewezen. De mentor is een pedagogisch medewerker die werkt op de groep van het kind. De mentor is het aanspreekpunt voor de ouders/ verzorgers, om de ontwikkeling en het welbevinden van het kind te bespreken.

Als het kind tussen de 0 en 4 jaar is, wordt zijn of haar ontwikkeling gevolgd en vastgelegd door de mentor van het kind. De mentor gebruikt hiervoor het observatieprogramma KIJK. Bij geen bijzonderheden in de situatie of ontwikkeling van het kind, zal de mentor het kind 1 keer per jaar observeren.

De ontwikkeling en het welbevinden van de BSO-kinderen wordt gevolgd door de mentor van het kind. Hier wordt geen gebruik gemaakt van het observatiesysteem. Maar bijzonderheden worden geregistreerd in het dossier van het kind en zo nodig besproken.

1 keer per jaar krijgen ouders/verzorgers de gelegenheid om met de mentor van het kind in gesprek te gaan. Via de nieuwsbrief worden ouders/verzorgers geïnformeerd in welke week de gesprekken plaats gaan vinden. Als ouders/verzorgers hier belang bij hebben dan kunnen zij zich via een opgavelijst opgeven.

Mochten er bijzonderheden zijn in de ontwikkeling van het kind, waarvan het goed is dat de nieuwe leerkracht/ school van het kind op de hoogte is dan neemt de pedagogisch medewerkster in overleg met de ouders contact op met de toekomstige basisschool van het kind en zorgt dan voor een warme overdracht, waarbij het overdracht formulier mondeling doorgenomen wordt.

Mochten er gedurende de tijd dat het kind gebruikt maakt van onze kinderopvang eventuele bijzonderheden worden gesignaleerd in de ontwikkeling dan gaan wij hierover in gesprek met de ouders/verzorgers. Mocht het nodig zijn dat er externe instanties zoals logopedie, fysiotherapie, of andersoortig expertise ingeschakeld moet worden, dan verwijst de pedagogisch medewerker de ouders/ verzorgers door. Hierbij maken wij gebruik van onze bestaande contacten zoals het consultatiebureau, logopedisch centrum 'Tweespraak', Samen Doen team van de gemeente Ommen en Hardenberg.

21. Ons observatiesysteem (KIJK)

Op onze kinderopvang heeft elk kind een mentor toegewezen gekregen. Hier zijn ouders/ verzorgers tijdens het intakegesprek over geïnformeerd. In Kindplanner staat wie de mentor van het kind is. Deze mentor volgt de ontwikkeling van het kind en registreert deze ontwikkeling door de observatielijst van KIJK in te vullen. Dit doet de pedagogisch medewerker alleen bij de kinderen van 0 tot 4 jaar.

De pedagogisch medewerker kan de kinderen dagelijks observeren. Als er geen bijzonderheden zijn registreert hij/zij 1 keer per jaar op basis van observaties de ontwikkeling van het mentorkind. In KIJK worden de volgende ontwikkelingsgebieden beschreven:

0 tot 2 jaar	Vanaf 2 jaar wordt ook gekeken naar
Omgaan met zichzelf	Zelfredzaamheid
Omgaan met anderen	Spel ontwikkeling
Fijne motoriek	Teken ontwikkeling
Grove motoriek	Ontluikende geletterdheid
Cognitieve ontwikkeling	Ontluikende gecijferdheid
	Peuters met een ontwikkelingsvoorsprong

Als het kind 4 jaar wordt en naar de basisschool gaat vult de pedagogisch medewerker het overdrachtsformulier in. Hierbij gebruikt ze de gegevens van de observatielijst KIJK. Dit formulier wordt met besproken en daarna digitaal verstuurd.

Gemeente breed (Hardenberg/ Ommen) hebben we afgesproken dat alle voorschoolse voorzieningen gebruik maken van hetzelfde observatiesysteem en eenzelfde overdrachtsformulier. De scholen binnen de gemeente Hardenberg/ Ommen zijn hiervan op de hoogte.

Bij de BSO-kinderen observeert de mentor van het kind het welbevinden en de ontwikkeling van het kind. Mochten er bijzonderheden in de ontwikkeling of het welbevinden van het kind worden gesignaleerd dan volgt er een gesprek met ouders/ verzorgers en worden deze doorverwezen naar de passende instantie. Dit wordt dan geregistreerd in het kind dossier.

22. De rol van de pedagogisch medewerker

De pedagogisch medewerker is degene die het pedagogisch beleid vormgeeft in haar werk met de kinderen op de kinderopvang. Zij is hierin de belangrijkste factor. We gaan ervan uit dat elke pedagogisch medewerker kennis heeft van de ontwikkeling van kinderen, van verzorging, gezonde voeding en hygiëne. Dit beschouwen we als basiskennis doordat de pedagogisch medewerker een passende opleiding heeft afgerond waarin deze onderdelen aanbod zijn gekomen.

Het in de praktijk vertalen van de pedagogische visie, uitvoeren van de doelstellingen en de uitgangspunten, vraagt de volgende eigenschappen van de pedagogisch medewerker;

- Een positieve houding en een positieve benadering van kinderen.
- Een sensitieve en responsieve houding: goed kijken naar kinderen om het kind te leren kennen en aanvoelen wat elk kind nodig heeft.
- Praten en uitleggen op het niveau van de kinderen: vertellen wat je doet en wat je ziet.
- De ontwikkeling van kinderen stimuleren door actief en bewust in te spelen op de interesse van kinderen en nieuwe elementen aan te reiken.
- Een stimulerende omgeving bieden en er zorg voor dragen dat kinderen ervaringen kunnen op doen binnen alle ontwikkelingsaspecten.
- Open staan voor andere ideeën, andere meningen, andere culturen
- Respect voor de kinderen, de ouders en voor elkaar
- Reflectie op het eigen werk en het eigen handelen: het waarom en
- "Waarom zo" ter discussie durven en kunnen stellen. Feedback kunnen ontvangen en durven geven.
- Vanzelfsprekendheden kunnen loslaten. Durven en kunnen veranderen.
- Besef en bewustzijn van je rol en van je voorbeeldfunctie voor kinderen, zowel in het omgaan met de kinderen als met de collega-teamleden en andere volwassenen.
- Flexibiliteit en creativiteit: mogelijkheden zien en benutten. Zowel intern als extern.
- Elkaars kwaliteiten kunnen en willen benutten.
- Interactievaardigheden en communicatieve vaardigheden, zowel gericht op de kinderen, ouders, als collega's.
- Ervoor zorgen dat de ouder/verzorger voelt dat zijn kind in vertrouwde handen is.
- Zorgvuldig kunnen omgaan met vertrouwelijke informatie.

Hoe zie je dit in de praktijk?

Kinderopvang groep, peuter & kleutergroep en peuterspeelzaalgroep

- Goed kijken en luistere
- Oog hebben voor het unieke van elk kind
- Begeleiden van interacties van kinderen
- Met je volle aandacht bij het kind zijn
- Geduld, het kind de tijd geven om te reageren

- Zeggen wat je doet en benoemen wat je ziet
- Respect voor de autonomie van het kind: ruimte geven
- Emotionele ondersteuning bieden
- Structuur bieden en grenzen stellen

BSO-groep

- Concreet vorm kunnen geven aan kinderopvang: kinderen een stem geven en betrekken bij het aanbod, de activiteiten, de inrichting
- Regels, gewoonten en rituelen e.d. aanbieden op de groep
- Met humor om kunnen gaan met de leeftijdsgroep
- In staat om met elk kind een vertrouwensband op te bouwen.
- Kinderen tijdens de begeleiding langzaam maar zeker meer ruimte en vrijheid geven

23. Communicatie met ouders/verzorgers

Een goede communicatie met wederzijdse informatie-uitwisseling tussen ouders/verzorgers en de kinderopvang is essentieel. De gedeelde opvoedingsverantwoordelijkheid brengt dit met zich mee. Respect hebben voor elkaar, elkaars mening, visie en achtergrond, vormt hierbij de basis.

We besteden aandacht aan een goede, zorgvuldige wederzijdse kennismaking en een goede, regelmatige informatie-uitwisseling. In het begin is dit bij de eerste rondleiding, daarna de intake en het wennenmoment, vervolgens bij de dagelijks haal- en brengcontacten en de mentorgesprekken.

Het eerste contactmoment is het intakegesprek met Gabriëlle of Janneke op onze kinderopvang. Daar komen de volgende punten aan orde: aantal pedagogisch medewerkers en groepssamenstelling van de groep waar het kind komt, het pedagogisch beleidsplan, hoe we omgaan met uitstapjes, openingstijden van de kinderopvang, mogelijkheden t.a.v. het ruilen van dagen/extra dagen, de stichtingen het bestuur en hoe we omgaan met zieke kinderen. Dit staat samengevat op onze 'Informatiebrief'.

Hierna volgt een wendagdeel. Tijdens het eerste deel van dit wendagdeel is de ouder/ verzorger langer aanwezig om met de mentor van het kind de bijzonderheden van het kind door te nemen. Dit kan gaan om slaaptijden, allergieën of andere waardevolle informatie wat van belang is om te weten in de begeleiding van het kind.

Voor de ouders/verzorgers is het belangrijk om te weten wat het kind heeft meegemaakt op de kinderopvang, met wie het gespeeld heeft, wat er gedaan is, of het kind het naar de zin heeft gehad. Om ouders hierover te informeren werken wij met Kindplanner.

De kinderen vanaf 1 jaar ontvangen per dag een samenvatting van wat hun kind globaal die dag heeft gedaan. Hier worden ook dagelijks foto's en filmpjes gestuurd van de belevenissen van de kinderen.

Ook biedt Kindplanner ouders/ verzorgers de mogelijkheid om pedagogisch medewerker een berichtje te sturen met een vraag of opmerking.

Bij kinderen van 0 tot 1 maken we gebruik van het dagboekdeel in Kindplanner. Hierin zijn de slaap en eettijden van de baby te vinden. Ook beschrijven de pedagogisch medewerkers kort hoe de dag van de baby eruit heeft gezien.

Daarnaast is het tijdens de haal en breng momenten van kinderen ook mogelijk om mondeling een overdracht te doen of bijzonderheden uit te wisselen.

Kort samengevat ziet onze communicatie met ouders/verzorgers er zo uit.

- De intake en het wennen
- Dagelijkse overdracht (brengen en halen)
- Mentorgesprekken regulier en tussendoor op verzoek van de ouder of van de kinderopvang
- Specifieke afspraken zoals bijvoorbeeld over zieke kinderen en medicijngebruik, uitstapjes, individuele afspraken, kinderen bij wie er zorgen zijn om het verloop van de ontwikkeling en/of het gedrag.

Daarnaast verschijnt er voor de kinderopvang, peuterspeelzaal en BSO-groep om de 2 maand een nieuwsbrief. Hierin worden ouders geïnformeerd over het thema waar de kinderen over werken, eventuele geplande uitstapjes, nieuwe kinderen etc.

Hoe zie je dit in de praktijk?

Algemeen

- Algemene informatie en beleid van ons kinderdagverblijf ten aanzien van reguliere opvang, incidentele opvang en extra opvang, en informatie over privacy, veiligheid is te lezen in onze 'Informatiebrief' en in andere beleidstukken.
- Betrokkenheid
- Een actieve oudercommissie van tenminste 3 betrokken ouders
- Iedere 2 maanden geven wij een nieuwsbrief uit met interessante informatie over onze kinderopvang. De ouders van de peuterspeelzaal ontvangen maandelijks een nieuwsbrief.
- Wij maken goede wenafspraken voordat het kind op onze kinderopvang wordt geplaatst. Zodat het kind geleidelijk kan wennen.

Op de groepen:

- Thuis binnenhalen d.m.v. een zorgvuldige afstemming met ouders/verzorgers
- Pedagogisch medewerkers maken iedere ochtend tijd om met ouders de bijzonderheden te bespreken
- Wanneer het kind wordt opgehaald geven de pedagogisch medewerkers een mondelinge overdracht.
- Kinderen mogen hun knuffel meenemen naar de groep.
- De pedagogisch medewerkers van de peuterspeelzaal en kinderopvang groep schrijven aan het eind van een dagdeel een kort verslag wat de kinderen in grote lijnen dit dagdeel gedaan hebben via Kindplanner.
- We maken zo nodig ook afspraken voor uitgebreidere mentorgesprekken, in geval dit door de ouders/verzorgers of de pedagogisch medewerker nodig gevonden wordt.

- 1 keer per jaar worden ouders uitgenodigd voor een gesprek aan de hand van de observatiegegevens (KIJK). Ouders worden hier door middel van de nieuwsbrief voor uitgenodigd.
- Samen met de ouders en het kind wordt gekeken wat het kind zelfstandig mag. Hierbij gaat het om het zelfstandig fietsten/ lopen van en naar de BSO en school. Ouders kunnen na overleg met de pedagogisch medewerkers hier een formulier voor ondertekenen.

24. Stagiaires & groepshulpen

Stagiaires

Naast het team van gediplomeerde pedagogisch medewerkers maakt ons kinderdagverblijf ook gebruik van stagiaires op de groep. Deze stagiaires maken deel uit van het team en worden begeleid door gediplomeerde pedagogisch medewerkers.

Wij zijn een gecertificeerd, erkend werk- en leerbedrijf en geregistreerd door het SBB.

Wij proberen elk schooljaar nieuwe stagiaires op de groep aan te nemen. De voorkeur gaat uit naar stagiaires die het hele jaar stagelopen. Hierdoor vindt er een minimale verschuiving plaats van verschillende gezichten. De stagiaires hebben hun eigen taken onder begeleiding. De werkzaamheden van een stagiaire worden in overleg met de stagebegeleider vastgesteld.

Elke stagiaire komt eerst langs voor een kennismakingsgesprek. We willen er zeker van zijn dat de stagiaire past in ons team.

Voor aanvang van de stage wordt een stage-overeenkomst gesloten. Iedere stagiaire wordt geregistreerd in het Personen Register Kinderopvang. Stagiaires worden in principe ingezet als een aanvulling op de pedagogisch medewerkers. Toch kan het voorkomen dat een stagiaire bij ziekte van een pedagogisch medewerker ingezet wordt als pedagogisch medewerker. Voorwaarde hierbij is dat de stagiaire 2^e, 3^e of 4^e jaars is en dat de stagiaire samen met een andere pedagogische medewerker op de groep staat.

Over het algemeen eindigt de stage na de periode zoals in de stageovereenkomst is afgesproken. Een stage zal verlengd worden als de doelen niet zijn bereikt. Alle stagiaires worden ingezet volgens de voorwaarden van de CAO Kinderopvang.

Verschillende soorten stagiaires

- Een BOL-er; zij volgen een Beroeps Opleidende Leerweg. Deze leerlingen volgen dagonderwijs en lopen stage BOL studenten ontvangen een stageovereenkomst en worden dus niet in dienst genomen. Deze stages vullen de schoolse opleiding aan met het leren op de werkvloer.
- Snuffelstages; deze stagiaires zijn er dan voor korte periode om te kijken of de kinderopvang iets voor hen is. Zij hebben geen enkele verantwoordelijkheid.
- Maatschappelijke stages; dit zijn leerlingen van scholen die geen relevante opleiding volgen voor de kinderopvang. Dit zijn vaak leerlingen die wij begeleiden om hun eigen sociale competentie te vergroten.

Verwachtingen en taken van een stagiaire:

- De stagiaire draait mee in het dagelijks ritme van het kinderdagverblijf en voert voldoende werkzaamheden uit.
- De stagiaire heeft nog geen verantwoordelijkheden voor de kinderen, uiteraard wel over haar eigen leerproces.
- De stagiaire mag nooit alleen op de groep staan. Niet alleen openen en sluiten. Geen telefoon aannemen en geen medicijnen toedienen of temperaturen.
- De stagiaire staat altijd onder toezicht van een pedagogisch medewerker.

Fasen in de stages

Elke stagiaire heeft een introductieperiode. Het doel hiervan is de stagiaire kennis te laten maken met onze kinderdagopvang. Het gaat in deze periode vooral om het contact leggen met de kinderen, collega's en zich voorstellen aan de ouders. Het dagritme leren, bekend worden met ons pedagogisch beleidsplan; wat is onze visie en hoe handelen wij. Eigen maken van huishoudelijke taken, assisteren bij knutselen en spelactiviteiten.

In een latere fase van de stage mag een stagiaire (altijd onder toezicht van) ook assisteren bij verzorgingsactiviteiten; zoals de kinderen helpen bij de zindelijkheidsstraining, de kinderen verschonen, helpen bij het aan- en uitkleden. Ook mag zij in deze fase zelfstandig activiteiten voorbereiden uitvoeren en evalueren. Welke taken een stagiaire uitvoert ligt aan de in welke fase de student zich in de opleiding begeeft. Met elke individuele stagiaire wordt er door zijn of haar stagebegeleider afspraken gemaakt welke taken uitgevoerd mogen worden. Dit wordt ook gecommuniceerd aan de pedagogisch medewerkers zodat iedereen hiervan op de hoogte is.

Als een stagiaire haar stage gaat beginnen worden ouders hierover geïnformeerd. De stagiaire zal zich voorstellen in de nieuwsbrieven van de verschillende groepen.

25. Onze samenwerking met 'CNS Ommerkanaal' en andere basisscholen

CNS Ommerkanaal

De basisschool die in het buurtschap staat is een school waar de meeste van onze BSO-kinderen naar school gaan. Momenteel zijn we met CNS Ommerkanaal in overleg om te kijken hoe we onze samenwerking gaan versterken. In de loop van 2022 komt hier meer duidelijkheid over.

Zo nodig is er contact tussen school, ouders en Kinderopvang Ommerkanaal om de overgang naar de basisschool te vergemakkelijken (warme overdracht) of vindt er met ouders, school en Kinderopvang Ommerkanaal een overleg plaats over het welbevinden en de ontwikkeling van een kind. Dit geldt voor alle basisscholen waar onze BSO-kinderen gebruik van maken.

Daarnaast is er vanuit de gemeente een structureel overleg met basisscholen en voorschoolse voorzieningen. Hierbij wordt gekeken waar ruimte is voor verbetering en hoe we gemeente breed kunnen zorgen voor een 'doorgaande lijn' tussen voorschoolse voorzieningen en basisscholen.

Het spreekt voor zich dat de pedagogisch medewerker niet zonder toestemming van ouders contact zoekt met school, maar hier de ouders over informeert en om toestemming vraagt en daarna actie onderneemt.

De buurt

Wij vinden het belangrijk dat de kinderopvang een onderdeel is van de buurt. Om kinderen de mogelijkheid te geven gebruik te maken van het aanbod in de buurt is het van belang dat er contacten zijn tussen de kinderopvang en andere instellingen in de buurt die een rol kunnen spelen in de ontwikkeling en vrije tijd van kinderen. Zoals Roke's erf en Buurthuis Ommerkanaal.

26. Samenhang met ander beleid

Het pedagogisch beleidsplan is een vertaling van de missie en visie. Het geeft richtlijnen voor het handelen en voor de omgang met de kinderen op onze kinderopvang en is dus een belangrijke basis voor de pedagogische kwaliteit.

Het pedagogisch beleid staat niet op zich, maar heeft een duidelijke samenhang met andere beleidstukken, protocollen, plannen en onze werkwijze in de praktijk.

Deze protocollen en beleidstukken ondersteunen ons pedagogisch beleid.

- RI Veiligheid
- RI Gezondheid
- Beleid veiligheid & gezondheid 2022
- Protocol klachten
- Gedragscode
- Observatiesysteem KIJK
- Opleidingsplan pedagogisch medewerkers
- Protocol veilig vervoer
- Protocol medicijngebruik
- Hitte protocol
- Reglement oudercommissie
- Schoonmaakplan
- Protocol meldcode kindermishandeling
- Protocol vermissing kind
- Ongevallen registratie
- Onderhoudsplan
- Instructie kinderen naar bed brengen
- Instructie baby naar bed brengen
- Protocol ter voorkoming van wiegendood
- Instructie flesvoeding
- Protocol handen wassen
- Protocol buitenbedjes

Bijlage 1: Pedagogisch medewerker- kind ratio 2022

Kinderopvanggroep

Als in een stamgroep een kind van 0 tot 1 jaar aanwezig is, wordt naast tabel 1 ook de hiernavolgende rekenformule toegepast. Als Z een getal oplevert dat groter is dan het op grond van tabel 1 benodigde minimaal aantal in te zetten beroepskrachten, wordt het op grond van tabel 1 minimaal aantal in te zetten beroepskrachten verhoogd tot Z. De rekenformule luidt als volgt:

- $Z = (A + ((B + C + D) / 1,2))$, afgerond naar boven.
- A = aantal kinderen van 0 tot 1 jaar/ 3.
- B = aantal kinderen van 1 tot 2 jaar/ 5.
- C = aantal kinderen van 2 tot 3 jaar/ 6.
- D = aantal kinderen van 3 tot 4 jaar/ 8.

In een situatie waarin het toevoegen van 1 kind leidt tot een op grond van tabel 1 en rekenregel 1 kleiner aantal benodigde beroepskrachten, wordt het aantal benodigde beroepskrachten met 1 verhoogd.

Tabel 1. Berekening van het minimaal aantal in te zetten beroepskrachten en de maximale groepsgrootte bij groepen in de dagopvang en het peuterspeelzaalwerk

	Leeftijd kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen
Groepen alle kinderen één leeftijd	0 tot 1	1	3	2	6	3	9	4	12
	1 tot 2	1	5	2	10	3	15	4	16
	2 tot 3	1	8	2	16	----	----	----	----
	3 tot 4	1	8	2	16	----	----	----	----
Gemengde leeftijds-groepen	0 tot 2	1	4	2	8	3	14 ¹	4	16 ¹
	0 tot 3	1	5	2	10	3	13 ¹ /14 ² /15 ²	4	16 ¹
	0 tot 4	1	5	2	12	3	14 ¹ /15 ¹ /16 ²	4	16 ¹
	1 tot 3	1	6	2	11	3	16	----	----
	1 tot 4	1	7	2	13	3	16	----	----
	2 tot 4	1	8	2	16	----	----	----	----

¹ Waarvan maximaal acht kinderen van 0 tot 1 jaar.

² Waarvan maximaal drie kinderen van 0 tot 1 jaar.

³ Waarvan maximaal vijf kinderen van 0 tot 1 jaar.

⁴ Waarvan maximaal vier kinderen van 0 tot 1 jaar.

Buitenschoolse opvang

Het minimaal aantal in te zetten beroepskrachten in relatie tot het aantal aanwezige kinderen in een basisgroep wordt bepaald op basis van tabel 2. De voorwaarden met betrekking tot de maximale grootte van een basisgroep zijn in tabel 2 verwerkt.

Tabel 2. Berekening van het minimaal aantal in te zetten beroepskrachten en de maximale groeps grootte bij groepen in de buitenschoolse opvang

Leeftijd kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen
4 tot 7	1	10	2	20	----	----
7 tot de leeftijd waarop het basisonderwijs eindigt	1	12	2	24	3	30
4 tot de leeftijd waarop het basisonderwijs eindigt	1	11 ¹	2	22 ²	----	----

¹ Waarvan maximaal negen kinderen van 4 tot 7 jaar.

² Waarvan maximaal achttien kinderen van 4 tot 7 jaar.

Combinatiegroepen dagopvang/buitenschoolse opvang

Het minimaal aantal in te zetten beroepskrachten in relatie tot het aantal aanwezige kinderen in een combinatiegroep dagopvang/buitenschoolse opvang of peuterspeelzaalwerk/buitenschoolse opvang wordt bepaald op basis van tabel 1 waarbij een kind van 4 jaar tot de leeftijd waarop het basisonderwijs eindigt, wordt beschouwd als een kind van 3 tot 4 jaar.

De rekenregels zijn opgenomen in het [Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzaalwerk](#).